206

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми шарафига

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

7-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 206 (1726)
16 ОКТЯБРЬ ЯКШАНБА 1960 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

Хирмон албатта баракали бўлади

Ҳамроқул ака қўлини пешонасига соябон қилиб, бир нафас узоқ-узоқларга маъноли тикилди. Шу қадрдон пахтазор водиларга меҳр иблан боқди. Катта хўжаликка чорак асрдан бери моҳирлик билан раҳбарлик қилиб келаётган, ҳар йили баракали хирмон кўтариб, колхоз довруғининг узоқ-узоқларга кенг ёйилишини таъминлаётган раис олтинга кон далаларга гўё биринчи дафъа назар ташлаётгандай!

Ҳўв, ана, катта бир пайкал, пахталар чаман бўлиб очилган, гўё тунда лайлак қор ёққан-у, тонгда — октябрь қуёши нурида хиёл эриган. Колхозда бундай пайкаллар оз эмас. Гектаридан 40—50 центнердан бемалол «оқ олтин» кўтариш мумкин. Бу пайкалларнинг ғўзаси навбаҳорда табиий офатга учраган эмас — дўл ургани йўқ. Ҳа, шунинг учун ҳам ғўза туплари кўнгилдагидек қалинликда сақлаб қолинди. Хў, анави пасти-баланд ерлардаги ғўзаларчи? Бу ерларнинг ҳосили ҳам чакки эмас. Ҳар туп ғўзада пишиб етилган ғуж-ғуж кўсак. Икки-учтаси лўппи бўлиб очилган-у, яна икки-учтаси эндигина тиш ёрган.

— Шундай, кечки бўлиб қолди, — дилидан ўтказди раис. — Агар шу пайкаллардаги ғўзалар ҳам сентябрь ойида бир текис очилиб берганида борми, қўшниларимиздан бироз бўлса-да орқада қолиб, қизариб қолмаган бўлар эдик. Йўқ, колхозимиз аъзоларининг ишончлари комил. Улар қўлга киритган ютуқлари олдида эсанкираб қолмаганларидек, дуч келган қийинчиликларни ҳам ҳимматлари, ғайратлари билан енгишга қодир кишилар. Раис шулар ҳақида бир нафас ўйлади-ю, кейин хирмон томонга бардам қадам ташлаб кетди.

Чиндан ҳам шундай. Колхозда минг гектарга яқин ердаги мурғак ғўзаларни икки марта дўл уриб кетди. Июнь ойининг бошларида ҳам юзлаб гектар ерга қайтадан чигит экилди. Ғўза униб чиқиши билан ҳамма бир жон-бир тан бўлиб курашга отланди. Орадаги кечикишни ғўзани она меҳри билан парвариш қилиб йўқотиш каттадан-кичикнинг шиори бўлиб қолди. Сувчи кунни тунга улаб, киприк юммади, постида сергак турди, ҳар туп ғўзанинг қониб сув ичишини таъминлади. Ҳа, сувчи ҳафталаб оёғига этик киймаган бўлса, бригада бошлиқлари, механизаторлар ҳафталаб этик ечмадилар. Эл-юрт олдида уялиб қолмайлик, аҳдимизнинг уддасидан чиқайлик, яна, довруғи кетган колхозга, унинг коллективига нима бўлди, деб юришмасин кишилар! Колхознинг азаматлари, меҳнатсевар хотин-қизлари — ҳамма-ҳамма шу ҳақда ўйлар, шу туйғу билан меҳнат қилар, кечки ғўзаларни бўлиқ ғўзаларга етказиб олиш учун астойдил курашар эдилар.

Астойдил интилган албатта муродига етади. Боя айтганимиздай ҳосил мўлжалдагидан ҳам мўл бўлди. Фақат... фақат ривожи анчагина кечки бўлиб қолди.

Мана, биз ҳам шу колхоз пахта далаларини айланиб юрибмиз. Кечки деб ҳисобланган пайкалларда энди терим бошланибди. Бугун-эрта машиналар ҳайқириғини шу пайкаллардан ҳам баралла эшитиш мумкин. Ғуж-ғуж кўсаклар! Ҳаммаси ҳам сувга тўйиб, пишиб етилган кўсаклар. Бир чаноқдаги пахта беш-олти граммдан кам келмайди. Биз яна 2—3 кундан кейин шу пайкаллар четида кўкка бўй чўзиб хирмонлар кўтарилишини, машиналар турна қатор бўлиб, қабул пунктларига йўл олишини тўла тасаввур қила олдик.

Колхознинг йиғим-теримда энг олдинда бораётган ўртоқ Ўсар Жўраев бошлиқ бригадаси хирмонига етиб келганимизда қуёш тиккага келган эди. Хирмонда ҳам иш қизғин, пайкалларда ҳам. Бу ерда руҳи тушган ҳеч кимни учратмайсиз. Ҳамманинг қалбида ғалабага, баракали хирмонга ишонч ҳукм сурарди. Бригада шу кунгача йиллик планнинг 60 процентини миқдорида пахта тайёрлабди. Биз бригада бошлиғи билан суҳбатлашганимизда, у:

— Юз гектар ернинг ҳар гектаридан 40 центнердан «оқ олтин» кўтармоқчимиз, — деди дадиллик билан. — Эҳтимол сизлар бу осон гап эмас деб ўйларсизлар. Ҳа, осон эмас. Лекин биз мўлжални тўғри олишга ўрганиб қолганмиз. Бугун икки процентдан пахта топшираяпмиз. Тўғри, бу кам. Эртаиндин кечки карталаримизда теримни қизғин бошлаб, кунига 4—5 процентдан пахта тайёрлаймиз. Бунга бемалол ишонаверинглар.

Ишонмасдан бўладими? Кўз олдимиздаёқ йигит ва қизлар якшанба куни тушгача терган пахталарини тарозига торттирдилар. Анор Аҳмедова 80 килограмм, Юрсун Жиянғозиева 70 килограмм, Мусурмон Хусанов 90 килограмм, Турсун Умматова 75 килограмм пахта терибди. Янгийўлдаги медицина билим юртининг 1-курс студенти Сония Мадиёрова 50 килограмм, 3-курс студенти Сония Абдураҳмонова 60 килограмм «оқ олтин»ни хирмонга тўкибди. Ҳа, бу ярим кунлик иш. Кечгача улар яна қанчадан пахта терар эканлар-а! Кўп теришади. Мана шунинг ўзи бригада бошлиғининг дадиллик билан бераётган жавобига асос бўла олмайдими?!

Шу ерда колхоз раиси, уч марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳамроқул ота Турсунқулов билан учрашдик. Бир кам етмиш ёшга кирган отанинг ҳали қомати ғоз, йигитлардай бардам. У киши бизни бошқа бригадаларнинг иши, ана шу бригадаларда йиғим-теримнинг бориши билан таништириш учун йўл бошлар экан, ҳикоя қилиб берди:

— Бизга 11 та пахта териш машинаси берилган эди, — деди Ҳамроқул ота, — ғўзамиз кечки бўлиб қолганлиги учун машиналар бекор турмасин, ахир бизда «сеники-меники» деган гап йўқ-ку, деган мулоҳаза билан 5 тасини қўшни Ленин номли колхозга юбордик. Жуда яхши тераяпти. Қолганини кеча яқиндагина «Октябрь» участкасидаги пайкалларга туширдик. Машина билан 200 гектар ернинг пахтасини териш планлаштирилган эди. Биз 400 гектар ердаги пахтани машина билан териб, бу соҳадаги топшириқни 200 процент бажармоқчимиз.

Шундан кейин раис бизни ўртоқ Хазратқул Сарибоев бошлиқ бригадага бошлади. Бу бригада ҳам довон ошибди. Йиллик планни 60 процент бажарибди. Бозоргул Қоражонова, Меҳри Аҳмедова, Ханифа Мадраимова, Аширбой Абдураҳмонов каби бригаданинг кўпминг килограммчи теримчилари хирмонга ҳар куни 160 — 170 килограммдан пахта топшираётган эканлар. Ахир бу—колхозда мўл ҳосил етиштирилганидан дарак бермайдими?! Юнус Алиев, Абдумалик Аширматов каби азамат шоферлар ҳар куни фидокорона меҳнат қилиб, пахтакорларнинг оғирини енгил қилмоқда.

Ҳа, Янгийўл районидаги Хрушчев номли колхозда чиндан ҳам мўл ҳосил етиштирилган. Бутун куч шу ҳосилни тез кунлар ичида йиғиб-териб олишга сафарбар этилган. Хирмон албатта баракали бўлади.

У. ЖОНГИТОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

Суратларда (юқоридан пастга): 1. колхоз раиси, уч марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ Ҳамроқул Турсунқулов илғор бригада бошлиғи ўртоқ Ўсар Жўраев билан пахтанинг сифати ҳақида суҳбатлашмоқда. 2. Шу бригаданинг моҳир теримчилари (чапдан ўнгга) Турсуной Умматова, Анор Аҳмедова, Юрсуной Жиянғозиева ўртоқлар. Улар ҳар куни хирмонга 150—160 килограммдан пахта топширмоқдалар. 3. Янгийўл районидаги медицина билим юртининг студентларидан Сония Мадиёрова ва Сония Абдураҳмоновалар колхозчиларга яқиндан ёрдам бериб, якшанба кунлари 90—100 килограммдан пахта термоқдалар. 4. Ўртоқ Ўсар Жўраев бригадасининг азамат хирмончиси ўртоқ Мирзамўмин Мирзааҳмедов пахта қуритмоқда.

И. Глауберзон фотолари.

Теримда қатнашиш— ҳарбир меҳнаткашнинг бурчи

Тани-жони соғ, юрагида ўти бор ҳар бир киши далага чиқсин, «оқ олтин» дурдоналарини тезда териб эл хирмонига топширишга ёрдам берсин! Ахир ёз бўйи ҳалол меҳнат билан етиштирилган эл-юрт бойлиги далада ётсин-у, юрагимиз ачишмасинми!

Мана ҳавода паға-паға булутлар ҳам пайдо бўлиб қолди. Кунлар ғанимат, эрта-индин ёмғир ёғса, совуқ тушса ҳосилни йиғиб олиш анча қийинлашади. Шундай бўлгандан кейин октябрнинг қуёшли, оромбахш ҳар бир куни, соати ғанимат! Октябрнинг бир кунида терилган пахтани кейинги ойларнинг ўн кунида ҳам териб ололмайсиз. Ғанимат кунларнинг қадрига етайлик, бутун куч, моддий-техника воситаларини йиғим-теримга сафарбар этайлик!

Колхоз ва совхозларимиз далаларида ижодий меҳнат қайнамоқда. Колхозчилар, совхоз ишчилари, механизаторлар билан биргаликда шаҳар меҳнаткашлари ўзларининг буюк ватанпарварлик вазифаларини, қардошларча иттифоқчилик бурчларини адо этиб пахтакорларга яқиндан ёрдам бераяптилар. Қайси колхозга, совхозга борманг завод ва фабрикаларнинг ишчилари, қурувчилар, илмий-текшириш институтлари, маданий-оқартув муассасаларининг ходимлари пахтакорларга оталик ёрдами билан келиб, йиғим-теримга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар. Фақат Тошкент шаҳри бўйича 37 мингга яқин киши пахта теримида қатнашаётир. Улар мавсум бошидан бери 20 минг тоннадан ортиқ пахта териб бердилар. Бундан ташқари ҳар дам олиш куни Тошкент, Бекобод, Янгийўл, Олмалиқ ва бошқа шаҳарларнинг минг-минглаб меҳнаткашлари мўл ҳосилни йиғиб-териб олишда колхозчиларга ёрдам бераётирлар.

Бу соҳада Тошкент шаҳар Октябрь ва Ленин район меҳнаткашларининг иши мақтовга сазовордир. Фақат Октябрь райони меҳнаткашлари кунига 250 тоннадан ортиқ пахта териб бераётир. Октябрь районидаги «Шарқ гули», Сталин номли фабрикалар коллективи, 3- нон заводи ишчилари, Ленин районидаги «Красная заря» фабрикаси, электролампа заводи, Ўзбекистон Телеграф Агентлиги ишчи ва хизматчилари айниқса яхши ишлаётирлар. Пахтакорлар бу азаматларнинг меҳнатидан беҳад миннатдордирлар. Бу районларнинг партия комитетлари шаҳарли теримчилар ўртасида катта сиёсий-оммавий ва ташкилотчилик ишлари олиб бормоқдалар, район меҳнаткашларига бош-қош бўлиб йиғим-терим ишларини уюшқоқлик билан ташкил этмоқдалар. Бу район партия комитетларининг секретарлари, райком ходимлари район меҳнаткашлари пахта тераётган жойларда тез-тез бўлиб турадилар. Ишнинг натижалари, шаҳарлик теримчиларга маданий-маиший шароит яратиб бериш масалалари билан яқиндан қизиқадилар.

Баъзан шундай фактлар ҳам рўй бермоқдаки, айрим ташкилотлардан, завод ва фабрикалардан йиғим-теримга чиққан ёрдамчилар ниҳоят даражада уюшқоқсизлик кўрсатмоқдалар. Дангасалик қилиб, вақтни бекорга ўтказиб юборяптилар, арзимаган миқдорда пахта териб, ҳам колхозга, ҳам ишлаб чиқаришга зарар келтирмоқдалар. Масалан, ўтган дам олиш куни Тошкентдаги инструментал заводи ишчи ва хизматчилари Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхозга теримга чиққанлар ва ярим кун ишлаб жуда оз миқдорда пахта териб жўнаб қолганлар. Биз уларни йўлда учратдик.

— Нега эрта қайтдиларинг— сўрадик.

— Иш вақти тамом бўлди,— деб жавоб берди машинадагилардан бири.

— Сиз қайси ташкилотдан?

— ...

— Бошлиғингиз ким?

— ...

— Партия ташкилотининг секретаричи?

— ...

Ҳа, ҳеч ким жавоб бера олмади. Чунки, бутун колхозчилар, активлар олдида жавоб бериш қийин эди. Машиналарни овора қилиб, колхозчиларни ишдан қолдириб бериладиган бундай ёрдамнинг кимга кераги бор, ахир! Шу райондаги «Северний маяк» колхозида ишлаётган Киров районидаги 3-пиво заводи, район уй-жой бошқармаси, ремонт конторасн ишчи ва хизматчилари ҳам хўжа кўрсинга ишлаяптилар. Ниҳоят даражада интизомсизлик кўрсатаётирлар. Киров район партия комитети ва район ижроия комитети бўлса аҳволнинг шундай эканлигини билса ҳам, чора кўрмаётир, шаҳарлик ёрдамчилар ўртасида оммавий-сиёсий ва тарбиявий ишлар олиб бормаётир.

Шаҳар меҳнаткашлари ҳамиша ва ҳамма вақт пахтакорларга яқиндан оталик ёрдами бериб келдилар ва бериб келмоқдалар.

Бу шаҳарликлар учун буюк традиция бўлиб қолган. Бу уларнинг иттифоқдошлик бурчларидир. Шаҳарликларнинг колхозчи меҳнаткашларга ёрдами улар ўртасидаги буюк қардошларча иттифоқни янада мустаҳкамлайди, дўстлик алоқаларини кенгайтиради.

КПСС Марказий Комитетининг Октябрь Чақириқлари саноат ва қишлоқ хўжалик меҳнаткашларини янги меҳнат ғалабаларига руҳлантириб юборди. Колхоз ва совхоз раҳбарлари, бошланғич партия ташкилотлари Чақириқларга жавобан байрамолди социалистик мусобақасини қизитиб юборишлари, ўзларидаги мавжуд ишчи кучларини, техникани теримга тўла сафарбар этишлари лозим, Шунингдек шаҳарлик теримчи-ёрдамчилардан оқилона, унумли фойдаланиш тадбирларини кўришлари керак.

Бу йил областимиз бўйича мамлакатга камида 500 минг тонна пахта етказиб бериш юзасидан юксак мажбурият олганмиз. КПСС Марказий Комитети октябрь Чақириқларидан илҳомланган пахтакорларимиз, механизаторларимиз, шаҳарликлар ана шу юксак мажбуриятни бажариш учун бутун куч ва имкониятларини сафарбар этадилар. Октябрнинг ҳар бир кунидан унумли фойдаланайлик, йиғим-теримни уюшқоқлик билан ўтказайлик!

Пахта йиғим-терими — катта сиёсий кампаниядир. Уни уюшқоқлик билан ташкил этиш, шаҳарлик теримчиларнинг ижодий ташаббусига бошчилик қилиш, ватанпарварлик ҳаракатини кенг қўллаб-қувватлаш — партия ташкилотларининг муҳим вазифасидир.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советидан

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети мамлакатимизнинг энг йирик физик олими, КПСС аъзоси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони академик Абрам Федорович **Иоффе** 1960 йил 14 октябрда 80 ёшида тўсатдан вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдирадилар.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ — **СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ**

Планни 200 процентдан ошириб бажарамиз

Бу йил биз қир ерлардан 65 гектарини ўзлаштириб, биринчи марта чигит экдик. 4,5 километр узунликда канал қазидик. 4 та насос ўрнатиб, сув чиқардик. Мана шу янги ўзлаштирилган ерлардан мўл ҳосил олиш учун бригадамизнинг ҳамма аъзолари, механизаторларимиз фидокорона меҳнат қилдилар. Азамат колхозчиларимиз илгари сув чиқмайдиган бу ерларни пахтазорга айлантирдилар.

Фидокорона меҳнат қилиб етиштирилган ҳосилни йиғиб-териб олишда бригадамиз аъзолари аҳиллик билан ишламоқдалар. Саломат Тастанова, Ортиқ Майлибоева, Майнахон Машрапова, Ҳикматой Машрапова каби теримчиларимиз бошқаларга намуна бўлмоқдалар. Улар мавсум нормаларини бажардилар. Энди 10 тоннадан пахта териш юзасидан олган мажбуриятларини бажариш учун курашмоқдалар.

Пахта йиғим-терими даврида хирмонда ишловчилардан Эркин Қулматов, Юсуф Мусаев, аравакашларимиздан Усмон Саидмусаев, Мақсудали Машрапов ўртоқларнинг хизматлари катта.

Колхозчиларимиз астойдил ҳаракат қилганлари туфайли бригадамиз колхозимизда биринчи бўлиб 5 октябрда йиллик планни бажарди. Энди биз мана шу шартли суғориладиган ерларнинг ҳар гектаридан биринчи йилнинг ўзида олинадиган ҳосилни 25 центнерга етказиш учун курашмоқдамиз. Бунинг учун бизда етарли ҳосил бор. Сув чиқмас қир ерларни пахтазорга айлантира олган меҳнатсевар бригадамиз аъзолари, ҳеч шубҳасиз, ўзларининг бу ваъдаларини ҳам бажарадилар.

Б. УСМОНҚУЛОВ,
Ўрта Чирчиқ районидаги Свердлов номли колхознинг бригада бошлиғи.

Ғафуржон Нурматов 7500 килограмм пахта терди

Қорачадан келган бу абжир йигитнинг пахтачиликда миришкорлигидан бригада аъзолари миннатдор бўлиб сўзлар эдилар. У уста сувчи.

Терим қизғин бошланган пайтда Ғафуржон Нурматов белига этак боғлаб, илғор теримчилар билан беллашаман, деб далага чиқди. Шу куниёқ хирмонга 150 килограмм пахта тўкиб, теримчилар орасида пешқадам бўлди. Шундан буён уни эрта саҳардан бошлаб куни бўйи теримда кўрадиган бўлдилар. Ғафуржон терим суръатини кун сайин ошириб борди. Шу кунларда 250 — 290 килограмм пахта териб, колхоздаги машҳур теримчилар қаторига ўтиб олди.

Ғафуржон Нурматов 11 октябрь кунигача бригада хирмонига 7500 килограмм пахта топшириб, Янгиер шаҳрида илғор теримчилар мусобақасида ғолиб бўлиб чиқди.

— Пахта теришни анча ўрганиб олдим, — дейди у, — энди мақсадим Улуғ Октябрь байрамигача 12 тонна пахта териб беришдир.

Т. ОРИПОВ,
Янгиер шаҳридаги «Коммунизм» колхози.

Турсунойчи дугоналар

Бу бригадада ўзининг фидокорона меҳнати туфайли ҳамманинг ҳурматига сазовор бўлаётган теримчилар кўп. Айниқса, Турсуной Охунованинг издошлари Насиба Эргашева, Муқаддас Умарова каби ёш механик-ҳайдовчиларнинг ғайрати ҳаммани қувонтиради. Улар ХВС-1,2 машиналарини эпчиллик билан бошқариб, кунига 4—5 тоннадан пахта тераяптилар.

Шу турсунойчи дугоналар меҳнат қилаётган картадамиз. Мана, Муқаддас машинани дадил бошқариб пахта тераяпти.

— Мен ўтган йили қўлда 15 тонна пахта терган эдим,— дейди у, — бу йил эса машинада кам деганда 220 тонна пахта териш мажбуриятини олдим.

Янгийўл районидаги Свердлов номли колхознинг коммунист ўртоқ Т. Исмоилов бошлиқ бригада аъзолари йиғимтеримни кун сайин кучайтирмоқдалар. Бу ерда далада ишлаётганлар учун ҳамма шароит мавжуд. Шийпонга яқинлашар экансиз, «Бир грамм ҳам пахтани нобуд қилмайлик», «Илғор теримчиларга шон-шарафлар бўлсин!» сингари шиорлар диққатни жалб этади. Шинамгина безатилган бу шийпоннинг бир томонида болалар яслиси, бир томонда эса колхозчилар маданий дам оладиган жой кўзга ташланиб турибди.

Ҳар йили ҳам планни муддатидан илгари ошириб бажарадиган бу бригада кун сайин суръатга-суръат қўшмоқда. 133 гектар ернинг ҳаммасида квадрат-уялаб пахта етиштирилди. Шундан 60 гектари машина теримига ажратилган. Турсунойчи дугоналар бу ердаги ҳосилни тез ва нобуд қилмасдан териб олиш учун курашмоқдалар. Бригада ҳар гектар ердан 35 центнердан ҳосил топшириш юзасидан олган мажбуриятини Октябрнинг 43 йиллиги кунигача бажариш учун курашяпти.

С. НИЗОМБОЕВА.

Америка Қўшма Штатларининг агрессив ҳаракатлари тўғрисидаги масала юзасидан жавоб тартибида

1960 йил 13 октябрда БМТ Бош Ассамблеясининг кундузги мажлисида

Н. С. ХРУШЧЕВ нутқи

Жаноб раис!

Ҳурматли делегатлар!

Ҳар бир делегатга бериладиган ҳуқуқдан фойдаланиб, Америка Қўшма Штатлари вакилининг сўзига жавоб бериб ўтмоқчиман.

АҚШ вакили, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг манфаатларини ҳимоя қилмоқчи бўлганлигини айтди. У, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти билан Америка Қўшма Штатлари — иккови деярлик битта нарса деб, бу ер давлат департаментининг филиали, деб ҳисоблаётган бўлса керак! Бироқ, бу филиал мустақиллик ола бошлаганлигини кўриб турибмиз.

Қўшма Штатлар вакили, Америка Октябрь революциясидан кейинги биринчи йилларда Совет Иттифоқига қарши агрессия қилган эмас, деди. Мен унга баъзи бир нарсаларни эслатиб ўтишим керак. У, Сибирга десант қилиб туширилган Америка армияси қўмондони генерал Грейвснинг хотираномасини унутиб қўйганга ўхшайди. Шу генерал ўзининг шу хотираномасига жуда ғалати ном берган, у, афтидан, ўзининг нималар қилганлигини тўғри тушунган бўлса керак.

У, Америка Қўшма Штатларининг интервенциясига «Американинг Сибирдаги авантюраси» деб ном берган эди. У, Сибирда бўлди. Қизил Армия ва Сибирь партизанлари уни у ердан улоқтириб ташладилар. Шуни айтмоқ керакки, Америка генерали маълум бир даражада ҳаққоний китоб ёзди. Бинобарин, сиз, Қўшма Штатларнинг жаноб вакили, шу китобни бир ўқиб чиқинг, бу китоб сизга ҳам бир вақт иш бериб қолиши мумкин.

Гоҳо баъзи нарсаларни ўқиб чиқиш ҳам жуда фойдали бўлади! **(Залда кулги)**. Аммо, мен сизга большевикларнинг пропаганда адабиётини эмас, балки америкалик ўз генералингизнинг хотираномаларини ўқиб чиқишни тавсия қилаётирман.

Энди қуйидагилар ҳақида гапираман. Хавфсизлик Кенгаши Қўшма Штатларнинг Совет Иттифоқига қарши агрессив ҳаракатлар қилганлиги тўғрисида Совет ҳукумати томонидан қўйилган айб асоссиз, деб икки марта қарор қабул қилди. Ҳа, афсуски, Хавфсизлик Кенгаши шундай қарор қилди. Шунинг учун ҳам биз агрессив ҳаракатлар тўғрисидаги масалани Бош Ассамблеяга қўйдик. Бундан бошқа биз нима қилишимиз керак эди?

Америка вакиллари ўзларини қиз бола қилиб кўрсатмаётганмикинлар. Лекин бу қизнинг боласи бор, битта эмас, ҳатто, иккита боласи бор, лекин ўзи шундай айёр қиз эканки, ҳар икки ойда биттадан туғади — бирини майда, иккинчисини эса июлда туғди. **(Залда кулги)**.

Ҳамиша улар, бу соҳада АҚШ иффатли қиз, унинг ҳеч бир боласи йўқ, деб даъво қилмоқдалар. Лекин биз ҳам, бутун дунё ҳам биладики, май ойида «У-2» ва июль ойида «РБ-47» дунёга келди. **(Шодиёна жонланиш)**.

Хавфсизлик Кенгаши очиқ кўриниб турган ва сурбетлик билан қилинган агрессияни қораламаса, уни қандай қилиб Хавфсизлик Кенгаши деб бўлади? Бундай Хавфсизлик Кенгашини ҳеч ким ҳурматламайдиган бўлиб қолади! Кескин гапирганим учун мени кечиринглар, бу Хавфсизлик Кенгаши эмас, балки туфдон каби бир нарсадир!

Хавфсизлик Кенгаши тинчликнинг посбони бўлиб туриши, урушга йўл қўймаслиги лозим! Хўш, Американинг жосус самолёти Совет Иттифоқининг ичкарисига юборилган эди, деб АҚШ давлат секретари Гертер, ҳаттоки, Америка Қўшма Штатлари президентининг ўзи, фақат улargина эмас, балки бутун Америка, бутун дунё тан олиб турганида, Хавфсизлик Кенгаши нима чора кўрди. Хавфсизлик Кенгаши гўё агрессив учишлар бўлгани ҳам йўқ деган қарор чиқарди.

Дуруст, аввал бошда Қўшма Штатларда самолётнинг жосуслик мақсади билан учганлиги тўғрисида ёлғон гаплар тарқатдилар. Лекин биз кимлар билан муомала қилаётганлигимизни билар эдик. Самолёт уриб туширилганидан кейин Совет ҳукумати самолётнинг қаерда уриб туширилганлигини, учувчи нима бўлганлигини Америка Қўшма Штатлари белгилаб ололмасин деб, улар бизда ашёвий далиллар борлигини билмай турсинлар, деб ноаниқроқ баёнот эълон қилди.

Шундай қилсак, балиқча қармоғимизга илинади, деб жазм қилиб қўйдик. Бизнинг тахминимиз ҳақиқатан тўғри бўлиб чиқди. Америка Қўшма Штатлари, самолёт Совет Иттифоқига учирилгани йўқ, деб эълон қилди. Самолёт об-ҳавони текшириш учун учган эди, дейишди. Самолёт Туркия тепасидан учиб ўтаётган эди, метеорология станцияси учувчининг кислород асбоби бузилиб қолганлиги тўғрисида ва бунинг натижасида учувчи ҳушидан кетиб қолганлиги тўғрисида юборган хабарини олди, дейишди. Американинг хабарида айтилишича, кейин алоқа узилиб қолган эмиш, учувчи Туркияда қандайдир кўл устига ағдарилиб тушган бўлса керак, дейишди. Биз бу ёлғонни эшитиб, қарсак чалиб юбордик. Бизнинг мухолифларимиз бизнинг боплаб урадиган тепкимизга ўзларининг маълум жойларини тутиб берганларидан кейин қанчалик ҳузур қилганлигимизни ўзларингиз тасаввур қилишингиз мумкин. **(Залда жонланиш)**.

Шундан кейин биз бу гапларнинг ҳаммаси ёлғон деб, Американинг жосус самолёти Свердловск яқинида уриб туширилди ва шу самолётнинг учувчиси тирик ва соғ-саломат қолиб, бизнинг қўлимизда турибди, деб айтдик. Шу самолётдан қолган нарсалар, асбоблар — хуллас, ашёвий далилларнинг ҳаммаси бизнинг қўлимизда, деб эълон қилдик.

Хўш, шундан сўнг американликлар нима дейишди? Гертер бундай деди: Рост, бизнинг самолётимиз учган эди. Бизнинг самолётларимиз Совет Иттифоқи тепасида учиб юрибди, чунки унинг ҳарбий сирлари кўп, рус ракеталарининг қаерда турганлигини билиш бизга хавфсизлик мақсадлари учун керак (тушунаяпсизми, хавфсизлик мақсадлари учун эмиш!). Шунинг учун ҳам биз жосус самолётни юборган эдик, — деди Гертер.

Қўшма Штатлар президенти бу гапни тасдиқлади, шу гапга қўшилди. Лекин бу ғазаблантирадиган иш эди-ку, мисли кўрилмаган хоинлик эди-ку. Бунақа нарсаларга йўл қўйиш мумкинми, ахир?

Агрессор самолёт Афғонистоннинг суверенитетини бузиб, унинг территорияси тепасидан учиб ўтди, Туркия территориясидан учиб чиқди, Покистон территориясига учиб борди. Учувчи Норвегияга учиб ўтиши керак экан, башарти, бирор ҳодиса рўй бериб қолса, самолётни Финляндияда ерга қўндириш тўғрисида топшириқ олган экан. Қўшма Штатлар Финляндиядан рухсат сўрамаган эди, шунинг учун ҳам Финляндия бунга қарши норозилик билдирди.

Жаноблар, бу ҳодиса қандай хатарли оқибатларга олиб келишини ўзларингиз тасаввур қилишингиз мумкин. Пауэрс — фақат бир учувчи, холос. унинг астойдил қилган пушаймонига мен ишонаман; у, катта-катта ойлик олаётганига маҳлиё бўлиб, охири унинг иши пачава бўлди. Ҳамма биладики, олтинга хизмат қилган, шайтоннинг сўзига кириб олтинга сажда қилган киши ҳамиша мана шундай расво бўлади!

Пауэрсга судда, агар сен учиб бораётган самолётда атом бомба ортилган бўлса, сен кнопкани босиб юборармидинг? деб савол беришди. У эътироф қилиб айтдики, менга, фалон жойда сен кнопкани босишинг керак деган эдилар, мен шу кнопкани босганман, деди. Сўнгра, унга агар самолётда атом бомба бўлганида ҳам сен кнопкани боса берармидинг, деб яна савол беришди. У бунга жавобан: боса берар эдим, деди.

Бунинг оқибати нима бўлиб чиқиши мумкинлигини тасаввур қила оласизми? Уруш бошланиб кетар эди, уруш бошланиш эмас, ҳатто, урушнинг ўзи бўлур эди.

Жаноблар, биз ҳаммамиз ёши улғайган ва масъулиятли кишилармиз. Ўзларингиз шуни тушунингларки, биз бу масалани Америка Қўшма Штатларини уялтириш учун қўяётганимиз йўқ. Биз буни истамаймиз ва самолётни уриб туширганимизда ҳам истаганимиз йўқ эди. Мен берган баёнотни ўқиган бўлсаларингиз керак. Шу баёнотда мен, Қўшма Штатлар президенти бу учишдан бехабар бўлса керак, деган эдим. Гарчи ўз виждонимга хилоф равишда шу гапни айтган бўлсам ҳам, лекин президентни ҳурматлаганлигим учун шу баёнот билан унинг аҳволини енгиллаштирмоқчи бўлдим, уни ўзи тушиб қолган қўланса ўрадан тортиб чиқармоқчи бўлдим. Лекин у ҳовлиқиб кетиб, бу учишдан хабарим бор эди, бунга ўзим рухсат берганман, Қўшма Штатларнинг манфаатларини, хавфсизлик манфаатларини кўзлаб шундай қилдим ва биз бундай учишларни давом эттира берамиз, деди.

Хўш, биз нима қилишимиз керак? Биз самолётни уриб туширдик, агар бундай самолётлар бизнинг территориямизга юборила берса, уларни уриб тушира берамиз ва агрессив самолётлар мамлакатимиз ичкарисига қайси базалардан юборилса, шу базаларни ура берамиз. Бизнинг бошқа иложимиз йўқ! **(Қарсаклар)**.

Кам тараққий этган мамлакатлар, мустамлакалар, афсуски, бундай қилолмайдилар, уларда бундай имконият йўқ. Лекин биз ўз Ватанимизни ҳимоя қилишга, ўз чегараларимизнинг дахлсизлигини ҳимоя қилишга ва ҳар қандай агрессорга зарба беришга ҳозирмиз!

Хўш, сизлар уруш қилмоқчимисизлар? Уруш чиқармоқчимисизлар? Лекин биз ҳеч қандай таҳдидлардан қўрқмаймиз! Агар сизлар уруш бошлайдиган бўлсангиз, бизда жавоб зарбаси беришдан бошқа илож қолмайди. Ҳар бир мамлакат ўзини мудофаа қилишга, ўзига ҳужум бўлиб қолган тақдирда, жавоб беришга ҳақли. Лекин бизнинг истагимиз шуки, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти бундай ҳаракатларни қоралаcин ва давлатимизнинг суверен ҳуқуқлари поймол қилинганлигинигина шу тариқа қоралаб қолмасдан, шу билан бирга умуман, халқаро ҳуқуқ поймол қилинганлигини ҳам қоралаcин, деймиз. АҚШ, бошқа давлатларнинг территориялари тепасида жосус самолётлар учиришга ҳақлимиз, бу бизнинг давлат сиёсатимиз, деб эълон қилди. Хўш, биз нима қилишимиз керак эди? Таслим бўлишимиз кераkмиди ёки бундай учишларга зарба беришимиз керакмиди? Агар Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош Ассамблеяси бу масаланинг жуда жиддийлигини тушунмаса ва Хавфсизлик Кенгаши борган йўлдан бора берса, биз бундай қарорларни ҳурматлай олмаймиз. биз ўз кучимизга таяниб иш кўришга мажбур бўламиз. Ўзларингизга маълумки, бизда етарлик куч бор. Биз Пентагонни огоҳлантириб, Америка агрессорларини огоҳлантириб айтамизки, иғвогарликлар қилишни бас қилинглар, биз қатъий зарба берамиз. **(Қарсаклар)**.

Америка вакили бу ерда сўзга чиқиб, АҚШ президенти Парижда, энди самолётлар учирилмайди, деган гапни айтди, деди. Бу сўзларга эътибор қилинглар, жаноблар. Бизга гўё раҳм-шафқат қилгандек бўлиб гапираётирлар. У, самолётлар учирилган эди, деб гапираётгани йўқ, самолётлар учирилмаган эди ҳам деб гапираётгани йўқ, у, самолётлар энди учирилмайди деяпти. Лекин у мана шу гапни айтиш билан, бинобарин, самолётлар учирилганлигини барибир эътироф қилаётир. Бизнинг муддаомиз нима? Бизнинг муддаомиз шуки, президент АҚШ нотўғри иш қилди, деб айтсин, деймиз. Америка Қўшма Штатлари ҳукумати нотўғри иш қилганлигини эътироф қилиши керак, бундан буён сира шундай қилмаймиз, деб ваъда бериши керак. Аммо, сиз жаноб америкаликлар, нима қилаяпсиз? Бугун сизлар, энди сира самолёт учирмаймиз, деб айтаяпсиз, аммо, кечагина самолётларни учирган эдингиз ва бундай учиришга ҳаққимиз бор, деб эълон қилдингиз. Устига-устак яна президент, мен Оқ уйдаги ваколатим тамом бўлган муддатгача учишларни тўхтатиб қўйдим, деб айтди. Бу гапнинг маъноси эса, янги президент ўз лавозимига ўтириши биланоқ, агар АҚШ истаса, ўзининг агрессив учишларини яна давом эттира беради, демакдир.

АҚШнинг янги президенти, учишларни Эйзенхауэр тўхтатган эди, аммо, мен унинг берган ваъдасини бажаришга мажбур эмасман, дейиши мумкин. Бундай ўзбошимчаликка тоқат қилиб бўладими, ахир?

Шу нарса ҳам маълумки, президент рост гапирмади. Унинг учишлар тўхтатилди, деб Парижда айтган гапидан кейин, «У-2» жосус самолётидан сўнг орада икки ой ўтгач, СССР доирасининг ичига «РБ-47» ҳарбий самолёти юборилди. Биз уни уриб туширдик. Мен бу ерга, Бош Ассамблея сессиясига йўлга чиқмасимдан олдин, биз америкаликларнинг мамлакатимизга янги самолетни 25 минг метр баландликда учирмоқчи бўлганликларини билиб қолдик. Ўшанда мен АҚШнинг Москвадаги элчисига, шундай учиш тайёрланаётганлиги тўғрисида бизнинг қўлимизда маълумотлар бор, дедим. Шу самолётни кутиб олишга тайёрмиз, деб элчини огоҳлантириб қўйдим. Мен унга бундай дедим: Агар сизлар бизнинг зенит ракета техникамизни текшириб кўрмоқчи бўлсангиз, 25 минг метр баландликдаги самолётларни уриб туширишга қодир эканлигимизни синаб кўрмоқчи бўлсангиз, марҳамат қилинг, биз ўзимизнинг имкониятларимизни намойиш қилиб кўрсатишга тайёргарлик кўриб қўйдик, дедим.

Американинг ҳукумат маъмурлари бу учишни бекор қилдилар. Лекин иғвогарликлар ҳали ҳам давом қилмоқда.

Яқинда Қора денгизда Совет Иттифоқининг соҳиллари ва чегаралари олдида НАТО мамлакатларининг ҳарбий маневрлари ўтказилади, деб эълон қилинди. Шуни айтишим керакки, мудофаа министри маршал Малиновский мендан, нима қилишимиз керак, деб сўраганида, мен унга: Сиз мудофаа министрисиз, ўзингиз нима дейсиз? дедим.

У менга жавоб бериб, қуролли кучларимизни ва, аввало. ракета техникамизни жанговар тайёргарлик ҳолига келтиришни, ҳамма нарсани жанг қилишга тахт қилиб қўйишни ва ракеталарни боеголовкалар билан қуроллантириб қўйишни таклиф қиламан, деди.

Мен мудофаа министрига, Сиз оқилона чораларни таклиф қилдингиз, чунки биз бу маневрлар ҳарбий маневрлармi, ёки урушга кўрилаётган тайёргарликми, эканлигини билмаймиз, деб жавоб қилдим.

Хуллас, мен бу ерда, Америкада турган бўлсам ҳам, аммо, бизнинг мудофаамиз жанговар ҳолатга келтириб қўйилган.

Хўш, америкаликлар нималар қилишаяпти? Мен «Балтика» пароходида Нью-Йоркка келаётганимда, Америка самолётлари кемамиз тепасида учиб юрди. Бу ҳам кам, Нью-Йоркка етишимизга икки кунлик йўл қолганида, бизнинг кемамиз орқасидан изма-из сув ости кемаси келаётганлигини кўрдим. Бу кеманинг қанақа кема эканлигини пайқаш учун унчалик доно бўлишнинг кераги йўқ, деб ўйлайман. Сиз ўша сув ости кемаси кимники эканлигини билиб олдингизми, деб савол беришлари мумкин. Менинг кўзим ўткир, кўзимнинг бир айби шуки, у узоқни жуда яхши кўради. Дастлаб мен дурбин билан қарадим, кейин уни йиғиштириб қўйиб, сув ости кемаси келаётганлигини кўрдим. Уни пайқаб олишим қийин эмас, чунки бу қурол бизга маълум. Бизда ҳам сув ости кемалари бор, яхшигина сув ости кемаларимиз бор.

Хўш, бу янги иғвогарликнинг нимага кераги бор? Бизни қўрқитмоқчимисиз? Лекин биз қўрқадиганлардан эмасмиз. Мен тушиб келаётган кемани эҳтимол денгизга чўктириб юбормоқчи бўлдингизми? Марҳамат чўксам чўка бераман, аммо, сизларнинг оёғингиздан тортиб кетаман, буни билиб қўйинглар! **(Қарсаклар)**.

«РБ-47» самолёти 1 июлда жосуслик қилиш учун келганида, биз уни уриб туширдик. АҚШ вакили бу ерда сўзлаган нутқида, бу самолёт СССР чегарасидан фалон масофада уриб туширилди, деб даъво қилди. Шуни айтиш керакки, Америка маъмурлари бу хусусда турли рақамларни айтмоқдалар.

Шу муносабат билан бир латифа менинг эсимга тушди. Шомилга қарши уришган рус генералларидан бири уни асир қилиб олибди. Генерал Шомилни бевосита асир қилиб олган офицерни, императорга шахсан ўзинг гапириб бергин, деб подшонинг олдига юборибди. Баъзи ҳарбийларда ўзлари қилган хизматларни лоф қилиб гапириш камчилиги борлигини ўзларингиз билсангиз керак. Ўша офицер ҳам шунақа ҳарбийлардан экан. Офицер Шомилни асир қилиб олишда ўзининг кўрсатган қаҳрамонликларини лофқопи билан подшога гапира берибди. Офицер ўзининг нақадар моҳирлик билан ҳаракат қилганлигини, ўзи қандай қилиб атакага борганлигини айтибди. Лекин генерал шу офицернинг шунақа лофчи эканлигини билиб, у билан бирга бошқа офицерни қўшиб юборган экан ва унга, агар биринчи офицер гапни кўпиртириб юбора берса, унинг этагини тортиб қўй, деб айтган экан. Биринчи офицер ёлғон гапларни ҳаддан ташқари кўпиртириб турганида, иккинчи офицер унинг этагини тортибди. Биринчи офицер ёлғонни яна дўндира берибди, иккинчи офицер яна унинг этагини тортибди. Шундан кейин биринчи офицернинг жаҳли чиқиб кетиб: Сен нега менинг этагимни ҳа деб торта берасан, ахир сен у ерда бўлганинг йўқ-ку, мен бўлганман-ку! деган экан.

Америка вакили билан ҳам бугун шунга ўхшаш ҳодиса рўй берди. У, ёлғон гапларни айтмоқчи бўлиб туриб, бу гапларни ёлғон эмас, дейди. Лекин мен ҳам унинг этагини тортиб: АҚШнинг жаноб вакили, сизларнинг «РБ-47» самолётингизни биз уриб туширганмиз, уни бизнинг қирувчи авиациямиз Совет Иттифоқининг территориал сувларида уриб туширди, деб айтишим мумкин.

Энди улар халқаро арбитраж ўтказмоқчилар, бошқача қилиб айтганда, арбитраж судини ўтказмоқчилар. Бу масала Хавфсизлик Кенгашида икки марта муҳокама қилинди. Хавфсизлик Кенгаши ҳам, образли қилиб айтганда, икки бола туққан хотинни ҳали қиз деб ҳукм чиқарди. Биз қандай қилиб бунақа судга борамиз?

Мамлакатимизнинг суверенитетини ҳимоя қилиш халқаро судга эмас, балки ўзимизнинг қуролли кучларимизга, СССРнинг мудофаа министрига топшириб қўйилган. Агар бизнинг территориямизга душман бостириб кирса, уни емириб ташлаш ва улоқтириб ташлаш керак. Суднинг, Совет Иттифоқи халқлари суднинг намунаси мана шу. **(Қарсаклар)**. Агрессорлар устидан бошқача суд бўлиши мумкин эмас.

АҚШ вакили, «У-2» самолёти билан рўй берган можаро тўрт давлат бошлиқлари кенгашининг ўтказилмай қолишига сабаб бўлди, деб Хрушчевнинг айтган гаплари нотўғри, деди, кенгаш чақирилмасдан олдин «Правда» ва «Известия» газеталари Америка Қўшма Штатларига қарши кескин руҳда ёзилган мақолаларни эълон қилган эдилар, деган гапларни айтди. Шу билан бирга, у, бу газеталар жамоатчиликнинг фикрини ифодаламайди, деди. Ҳамма гапирганда ҳам, сиз гапирмай турганингиз яхшироқ бўлур эди, дегим келади. Бизнинг матбуотимиз халқнинг вакилидир, сизларнинг матбуотингиз эса, бир ҳовуч капиталистларнинг вакили. Қўшма Штатларда кимнинг пули бўлса, газеталар ҳам ўшаларники. Агар редактор монополист хоҳлаган гапни ёзмаса, монополист унинг онасини кўрсатиб, ишдан ҳайдаб юборади. Буни АҚШ вакили яхши билади.

Энди АҚШ вакили гапининг моҳиятига жавоб бериб ўтмоқчиман. Рост, бизнинг газеталаримиз кескин мақолалар ёзди, лекин газеталаримиз Америка Қўшма Штатларига қарши чиққани йўқ, балки жаноб Диллоннинг, жаноб Гертернинг ва АҚШ вице-президентининг гапларига қарши мақолалар ёзди. АҚШдаги президент сайловлари кампаниясига аралашмаслик учун унинг фамилиясини айтиб ўтирмайман. **(Залда кулги)**.

Ўша вақтда АҚШнинг мана шу давлат арбоблари сурбет нутқлар сўзладилар. Биз уларга жавоб бердик. «У-2» самолёти Совет Иттифоқига учмасидан олдин шундай бўлган эди.

Қандай нутқлар ҳақида гап бораётганлиги Ассамблея делегатларига тағин ҳам равшанроқ бўлиши учун шу нутқларга АҚШ президенти берган баҳони ўқиб бераман. Матбуот конференциясида мухбирнинг, Диллоннинг, Гертернинг ва вице-президентнинг шу нутқларидан хабарингиз борми, деган саволига жавобан АҚШ президенти: ҳа, хабарим бор ва шу нутқларнинг мазмунига тўла равишда қўшиламан, деди. Бинобарин, бу гаплар Диллон, Гертер ёки вице-президентнинг шунчаки нуқтаи назари эмас эди, бу нутқлардаги фикрлар АҚШ президентининг, ҳукуматининг сиёсати эди.

АҚШ президенти, Пентагон ва давлат департаменти юксак доирадаги кенгашни бузиш учун мана шундай тайёргарлик кўрдилар. Кейин улар бу нарса, Хрушчевга таъсир ўтказмаса керак, деб ўйладилар, шекилли. Шундан сўнг улар, бундан ҳам кучлироқ воситa ишлатайлик, деган қарорга келдилар. Улар 9 апрелдаёқ Совет Иттифоқига қарши жосус самолёт юбордилар. Биз бу самолётни кўрдик, у, территориямиз тепасидан учиб ўтди, лекин бизнинг зенитчиларимиз уни уриб туширмадилар, бунинг учун айбдор бўлганлар қаттиқ жазоланди. Ҳарбийлар ҳамиша пойлаб туриши, ҳамиша шай бўлиб туриши лозим. Биз уларга, агар сизлар бу хатони такрорласангиз, яна ҳам қаттиқроқ жазога сазовор бўласиз, дедик. Аммо, буни америкаликлар: 9 апрелдаги самолёт уриб туширилмади-ку, иғвони яна такрорлайлик, деган маънода тушундилар. Улар 1 майда иккинчи самолёт юбордилар. Лекин бу сафар бизнинг зенитчиларимиз ўзларининг гуноҳларини ювишга ҳаракат қилиб, самолётни уриб туширдилар. Бунинг учун биз уларга ташаккур айтдик, улардан виговорни олиб ташладик. **(Залда жонланиш)**.

Хронология, фактлар бирма-бир айтиладиган бўлса, воқеа мана шундай бўлган эди.

Пентагонда мени танқид қилишлари мумкин, лекин президент ўзининг жиловини ҳарбийларга бериб қўйди, деб ўйлайман. Унинг ўзи биз билан муносабатларни кескинлаштиришни истагани йўқ. Гарчи унинг президентлик лавозимидан кетишига унчалик кўп вақт қолмаган бўлса-да, мен у билан учрашишдан воз кечганим йўқ. Лекин биламанки, бу учрашув катта натижалар бермаган бўлур эди. Шундай бўлса ҳам, унинг одамлик сифатига тахсин айтмоқчиман...

(Шу пайтда АҚШ вакили Н. С. Хрушчевнинг сўзини бўлиб, Сиз АҚШ президентини ҳақорат қилаётирсиз, деб совет делегацияси бошлиғини айблашга уринди.

Мажлис раиси, мен бу гапга қўшилмайман, деди ва Н. С. Хрушчевдан сўзини давом эттиришни илтимос қилди).

Президентга нисбатан қаттиқ тегадиган бирон гап айтди, деб менга айб қўядиган бўлсалар, ўз фикримни имо-ишора билан билдиришга ўтсаммикин, деб ўйлаб қолдим. Сўзсиз нутқ сўзлаш, самолёт қандай учганлигини ишора қилиб билдириш, сўнгра эса, самолёт қандай уриб туширилганлигини тушунтирадиган товуш чиқариш мумкин бўлур эди.

АҚШ вакилига бундай бир ҳодисани гапириб бермоқчиман. Икки киши поездда бораётган экан. Бу воқеа Россияда 1905 йил революциясидан кейин бўлиб ўтган эди. Пассажирлар бир-бирлари билан суҳбатлашиб бормоқда эди. Улар тушган вагон учинчи класс вагони эди. Рўпарада ўтирган кишилар бу икки кишининг гапига қулоқ солиб бормоқда эди. Уларнинг бири иккинчисига:

— Подшо аҳмоқ одам-ку! дебди.

Вагоннинг иккинчи ярмида ўтирган жандарм бу гапни эшитиб, уларнинг олдига келибди ва:

— Подшони аҳмоқ деб ким айтди? деб савол берибди.

Пассажир:

— Мен айтдим, жаноб жандарм, дебди.

Жандарм ғазабланибди.

— Бизнинг подшони аҳмоқ деб айтишга қандай тилинг борди!

— Кечирасиз, — дебди пассажир, — мен немис подшосини аҳмоқ деб айтдим.

Жандарм бақирибди:

— Мен подшомизни биламан — бизнинг подшодан бошқа аҳмоқ подшо йўқ!

(Залда кулги, қарсаклар).

Бунга ҳеч бир сўзни илова қилишни истамайман. **(Қарсаклар)**.

Жаноб делегатлар! Эрталабки мажлисда сўзлаган нутқимда, бу ишга хотима бериш ва яхшилик билан хотима бериш керак деб айтган эдим. Дуруст, ёмон ишни яхшилик билан тамомлаш қийин. Лекин бошқа илож йўқ. Қиз туғиб қўйди, бола туғилганлиги факт тарихасида қайд қилинди. Бирор нима қилиш керак-ку. Боланинг отаси ким, болани тарбиялашда у қатнашадими, ёки йўқми, деган қонуний савол келиб чиқади.

Бизнинг истагимиз шуки, Америка Қўшма Штатлари агрессив актлар қилганликларини эътироф қилсинлар, деймиз. Тегишли формулировка топсинлар, давлатлар ўртасида нормал муносабатлар давом этиб турган тинч вақтда тоқат қилиш мумкин бўлмаган шундай акт қилганликларини эътироф қилсинлар ва энди бундан буён шундай қилинмайди, деб ваъда берсинлар: деймиз.

Агар АҚШ вакили сўзга чиқиб, шу гапни айтганида, бошқа ҳеч қандай нутқ сўзлашнинг кераги бўлмас эди. Биз бунга рози бўлур эдик, масала ҳам ёпилган бўлур эди.

Лекин Қўшма Штатлар бу хилдаги учишларга ҳаққимиз бор, деб қаттиқ турибди. Шунинг учун ҳам биз бу учишларни агрессия деб қоралашни талаб қилишга ҳаққимиз бор, деб қаттиқ турибмиз. Бу — давлатлар ўртасида бўлиб турадиган оддий низо эмас. Бунда гап халқаро ҳуқуқ бузилганлиги тўғрисида бораётир. Агар бундан буён ҳам АҚШ самолётлари мамлакатимиз ичкарисига бостириб кира берса ва биз бу самолётларни уриб туширишга мажбур бўла берсак, у ҳолда, фожиали бир соатда термоядро уруши халқларнинг бошига қўққисдан ёпирилади. Кўрдингизми, бундай сиёсат нимага олиб келади? Шу сабабли, биз бу сурбетларча агрессив сиёсатга шунчалик жон куйдириб қарши чиқмоқдамиз.

Жаноб делегатлар, қаноатланурлик жавоб беришни ўзим учун талаб қилаётганим йўқ, балки бундай хоинона сиёсатдан ғазабланган ва ҳарбий иғволарга йўл қўйилмайди, деб бизда ишонч туғдиринглар, деган талабни қўяётган халқлар учун талаб қилаётирман. Фақат шундай шароитдагина бундан буён урушни халқларнинг турмушидан чиқариб юбориш чораларини кўриш мумкин бўлиб қолади.

Буюк давлатлардан бири бошқа бир буюк давлатнинг территорияси тепасида иғвогарлик учишларини ўтказиб турган бир вақтда, қуролсизланиш тўғрисида қандай қилиб музокаралар олиб бориш мумкин? Бундай музокараларга қандай баҳо бериб бўлади?

Қуролимиз билан мақтанмоқчи эмасмиз, лекин қуролга камбағалмиз, деб ҳам айтмоқчи эмасман. Биз ўзини ҳимоя қилиш воситалари бўлмаган бошқа баъзи давлатлар каби агрессияга қарши норозилик билдирибгина қолмаймиз. Агрессиядан ўзимизни ҳимоя қилмоқ учун бизнинг энг қудратли қуролимиз бор. Модомики сизлар Америка Қўшма Штатлари иғвогарлик учишларини ўтказишга ҳақли, деб эътироф қилар экансиз, бизнинг агрессорни қатъий қоралашга ҳақли эканлигимизни ҳам эътироф қилинглар-да Агар сизлар буни эътироф қилмасаларингиз, бу ҳуқуқимизни ўзимиз амалга оширамиз, чунки ҳар бир давлат ўз территориясини, ўз суверенитетини ҳимоя қилишга ҳақли. **(Қарсаклар)**.

Ҳурматли раис, ҳурматли делегатлар! Бугун мен Ватанимга жўнаб кетаман. Гарчи мен қора танли киши бўлмасам ҳам, лекин улар билан бирга бўлганим учун астойдил хурсандман, мустамлака қуллиги кишанларининг азобини тортган шу қора танли кишилар билан бирга шу нарсага хурсандманки, мустамлакачилик системасини тугатиш масаласини Бош Ассамблея пленумида муҳокама қилиш тўғрисида биз якдиллик билан қарор қабул қилдик. Сизлар билан бирга қувонаман, бизнинг бу қувончимизга ер юзидаги соф виждонли кишиларнинг ҳаммаси қўшилмоқда.

Бугун мен қуролсизланиш масаласи тўғрисида баёнот бермоқчиман ва тегишли таклифлар киритмоқчиман. Мана бизнинг таклифларимиз, мана бизнинг позициямиз.

«Қуролсизланиш тўғрисида ва Бош Ассамблеянинг бу масалада 1959 йил 20 ноябрдаги резолюциясини бажариш соҳасида вужудга келган аҳвол тўғрисида

Бош Ассамблея,

ҳозирги замон қуроли вайрон қилиш ва узоқ масофаларга отилиш жиҳатидан чексиз кучга эга бўлиб қолган шароитда зўр бериб қуролланишнинг давом этиши ҳамма мамлакатларнинг халқлари учун жуда катта хавф-хатар туғдираётганлигини **англаб;**

ракета-ядро уруши хавфи олдида ёппасига ва батамом қуролсизланиш проблемаси ҳозирги замоннинг кечиктирилмай ҳал қилишни талаб этаётган энг муҳим масаласи эканлигига **амин бўлган ҳолда;**

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеяси XIV сессиясининг ёппасига ва батамом қуролсизланиш тўғрисида 1959 йил 20 ноябрдаги **резолюциясини таъкидлаб;**

мазкур резолюция бажарилмаганлигини ва уни амалга оширмоқ учун шу дамгача ҳали ҳам тегишли чоралар кўрилмаганлигини **афсусланиб қайд қилиб;**

ҳукуматларни ёппасига ва батамом қуролсизланиш проблемасини конструктив ҳал қилишга эришмоқ учун ўзларининг бутун куч ва ғайратларини сарфлашга **яна даъват қилади** ҳамда қуролсизланиш тўғрисида қуйидаги принциплар асосида тезроқ шартнома ишлаб чиқишни ва тузишни тавсия қилади;

ёппасига ва батамом қуролсизланиш барча қуролли кучларни тарқатиб юборишни, барча қурол-яроғларни тугатишни, ҳарбий ишлаб чиқаришни тўхтатишни, ўзга мамлакатларнинг территорияларидаги барча ҳарбий базаларни тугатишни, ядро, кимё, бактериология ва ракета қуролларини тақиқлашни, бундай қуролларни ишлаб чиқаришни тўхтатишни ҳамда бу қуролларнинг запасларини ва шу қуролларни элтиб қўядиган ҳамма воситаларни йўқ қилиб ташлашни, давлатларда ҳарбий ишларни уюштирадиган органларни ва муассасаларни тугатишни, ҳарбий иш ўргатишни тақиқлашни, ҳарбий мақсадларга маблағлар сарфлашни тўхтатишни ўз ичига олиши лозим;

ёппасига ва батамом қуролсизланиш келишиб олинган тартибда босқичма-босқич ва белгиланган муддатда амалга оширилади;

ядро қуроли ва оддий қурол-яроғлар соҳасига тааллуқли қуролсизланиш тадбирлари шундай бир тарзда мувозанатга келтирилиши лозимки, токи ҳеч бир давлат ёки давлатлар группаси ҳарбий афзаллик ололмайдиган бўлсин ва ҳамма учун баббаравар хавфсизлик таъминланадиган бўлсин;

ёппасига ва батамом қуролсизланиш программасида кўзда тутилган тадбирлар бошдан-охиригача халқаро контроль остида амалга оширилади, бу контролнинг ҳажми қуролсизланиш соҳасида ҳар бир босқичда ўтказиладиган тадбирларнинг ҳажмига ва характерига мувофиқ бўлиши лозим. Қуролсизланиш устидан қилинадиган контролликни ва инспекцияни амалга оширмоқ учун Бирлашган Миллатлар Ташкилоти доирасида ҳамма давлатларнинг иштироки билан халқаро контроль ташкилоти тузилади;

ёппасига ва батамом қуролсизланиш шароитида Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Уставига мувофиқ халқаро тинчликни ва хавфсизликни сақлаб туришга доир зарур чоралар кўрилиши лозим, шу жумладан, давлатлар ички тартибни сақлаб турмоқ ва гражданларнинг шахсий хавфсизлигини муҳофаза қилмоқ учун мўлжалланган ва ўз ихтиёрларида қолган полиция (милиция) қисмларидан бир миқдорини зарур ҳолларда Хавфсизлик Кенгаши ихтиёрига бериб туриш мажбуриятини ўз зиммаларига олишлари лозим;

халқаро полиция (милиция) қуролли кучларидан тўғри фойдаланилишига ишонч вужудга келтирмоқ учун ва улардан у ёки бу давлатнинг ёхуд давлатлар айрим группасининг манфаатлари йўлида фойдаланиш имкониятига йўл қўймаслик учун.

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Секретариатининг ва Хавфсизлик Кенгашининг структурасини ўзгартириш зарур деб **топилади,** токи бу органларда уч группадаги давлатларнинг ҳаммасидан; социалистик мамлакатлардан, Ғарб давлатларининг блокларига аъзо бўлган мамлакатлардан ва betaраф мамлакатлардан баббаравар ҳуқуққа эга вакиллар бўлиши лозим.

Ёппасига ва батамом қуролсизланиш тўғрисидаги шартномани, шу жумладан шартноманинг қатъий бажарилишини таъминлайдиган халқаро контроль ва инспекция системасини ишлаб чиқмоқ учун Совет ҳукуматининг «Ёппасига ва батамом қуролсизланиш тўғрисидаги шартноманинг асосий қоидалари» ҳақидаги таклифларини ва бу масалага доир бошқа таклифларни Қуролсизланиш комитетига **кўриб чиқиш учун юборади».**

Биз бошқа ҳеч қандай нутқлар сўзламасликка тайёрмиз. Бизнинг таклифларимиз, бизнинг позициямиз равшан, шуларни моддама-модда муҳокама қилишайлик. Қуролсизланиш масаласида манфаатдор томонларнинг ҳаммасини қаноатлантирадиган қарор ишлаб чиқишайлик, лекин бунинг учун битта шарт бор — қурол-яроғлар устидан контроль ўрнатиш керак, деб ҳа деб такрорлай бермасдан, қуролсизланишни бошлаб юборайлик. Қуролсизланмай туриб қурол-яроғлар устидан контроллик системасини ишлаб чиқишда қатнашмаймиз.

(АҚШ вакили, нотиқ масаланинг моҳияти устида гапирмаётир, деб Н. С. Хрушчевнинг сўзини яна бўлади.

Мажлис раиси унинг бу гапига қўшилмайди ва совет делегациясининг бошлиғи ўз фикрини айтишни давом эттириши мумкин, деди).

Жаноблар! Бизнинг конкрет таклифларимиз мана шу. Лекин агар сизга баён қилиб берган таклифларимизнинг мазмуни биринчи комитетда қабул қилинмаса, ёки Ғарб давлатлари сансалорлик билан шуғулланаётганликларини кўрсак, биз қуролсизланиш масаласини муҳокама қилиш чоғида биринчи комитетда ишламаймиз. Бундай шароитда биз ўнлар комитетининг ишида ҳам, ўн бешлар комитетининг ишида ҳам қатнашмаймиз.

Агар Ғарб давлатлари яхши ният билан иш олиб борсалар, энг қаттиқ халқаро контроль ўрнатган ҳолда ёппасига ва батамом қуролсизланишни таъминлайдиган қарор ишлаб чиқмоқ учун тақдим этилган ҳамма таклифларни ўрганиб чиқишга ва шу таклифлардан фойдаланишга тайёрмиз.

(Бу сафар Англия вакили, совет делегациясининг бошлиғи муҳокама қилинаётган темага дахли бўлмаган масала устида гапираётир, деб Н. С. Хрушчевнинг сўзини яна бўлади.

Раис Англия вакилига изоҳ бериб, Н. С. Хрушчевнинг сўзини бўлиш учун асос йўқ, чунки совет делегациясининг бошлиғи мени Нью-Йоркдан жўнаб кетишимдан олдин қуролсизланиш тўғрисида баёнот бермоқчиман, деб огоҳлантириб қўйган эди, дейди. Раис яна илова қилиб айтадики, СССР Министрлар Совети Раисининг нутқи ҳам тугай деб қолди.

Шундан сўнг Н. С. Хрушчев ўз нутқини яна давом эттиради).

Сиз, жаноб раис, тўғри гапни айтдингиз, агар бу жаноб менинг сўзимни бўлмаганида эди, мен нутқимни тамомлаган бўлур эдим. **(Залда кулги)**.

Одамларнинг қони ва ҳаёти билан савдо қилаётган бу савдогарлар масалани қай тахлитда қўяётганликларига сизларнинг эътиборингизни жалб қилиб ўтмоқчиман, жаноблар. Уларни асосан ишнинг расмий жиҳати безовта қилаётир, аммо, инсоният ҳалокатли термоядро уруши хавфи остида қолганлиги уларнинг парвойига ҳам келаётгани йўқ. Садқаий одам кетинглар, сизларда уят ҳам йўқ! Инсоният сизларнинг номларингизни эслаб қолади, жаноб империалистлар. Аммо, улардан нимани ҳам талаб қилиб бўлар эди, агар уруш бошланиб кетса, улардан, ҳеч шубҳасиз, асар ҳам қолмайди-ку, ахир, чунки Ғарбда сувга чўкмайдиган авианосец деб ном бериб қўйилган Англия урушнинг биринчи куниёқ йўқ бўлиб кетади. Ядро уруши қанақалигини тасаввур қилиш керак, холос, шу сабабли, уруш бўлмаслиги учун ҳамма чораларни кўриш зарур.

Лекин бу ерда Буюк Британиянинг вакили бўлиб турган бу жанобнинг шу проблемани тушунишга фаҳми етмаса керак. Ишонамизки, турмуш сизни бўлмаса бошқасини ўргатиб қўяр. Сизнинг ўрнингизга бошқа кишилар тайинланар, улар мустаҳкам тинчликни таъминлаш ва қуролсизланиш зарурлигини тушуниб оладилар, чунки қуролсизланиш бўлганидагина, тинчликни таъминлаш мумкин. Агар қурол-яроғ сақланиб қоладиган бўлса, қурол-яроғлар устидангина контрол ўрнатиладиган бўлса, мустаҳкам тинчлик бўлиши мумкин эмас, чунки бундай шароитда ҳар бир мамлакат, агар ўзи хоҳласа, ҳар қандай контролга қарамай, ўз қурол-яроғидан фойдаланиши мумкин. Бу ҳар бир кишига равшан бўлса керак деб ўйлайман.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг бош секретари тўғрисидаги масала устида яна бир марта тўхтаб ўтмоқ учун сизларнинг бир оз вақтингизни олмоқчиман. Жаноблар, шахсан жаноб Хаммаршельд тўғрисида гапириладиган бўлса, мен унга қарши кураш олиб бораётганим йўқ. Мен у билан учрашганман, бизлар жуда ширин суҳбатлар ўтказганмиз. **(Залда кулги, қарсаклар)**. Жаноб Хаммаршельдда менинг ҳаққим бор деб ҳисоблайман, чунки у, Қора денгизда бизнинг меҳмонимиз бўлганида, мени эксплуатация қилган эди. Мен уни эшкакли қайиқда сайр қилдирган эдим, аммо, у, бунинг учун ҳақ тўлагани йўқ, бунинг эвазига мени сайр қилдиргани йўқ. **(Залда кулги, қарсаклар)**.

Гап бир шахснинг устида эмас. Гап шундаки, мен коммунистман аммо, у, йирик капиталнинг вакили. Унинг чўнтагида қанча капитали борлигининг аҳамияти йўқ, чунки капиталистнинг хизматкорига қараганда кўпинча капиталистнинг ўзи билан бамаслаҳат бир фикрга келиш осонроқ эканлиги маълум. Жаноб Хаммаршельд муайян группа давлатларнинг манфаатларини ифодаламоқда ва ўзининг бу вазифасини яхши бажармоқда, бунга унинг Конгодаги ҳаракатлари мисол бўла олади. У, Конгода ўзига шу топшириқни берганларнинг манфаатларини кўзлаб ҳаракат қилди. Улар мустамлакачиларга ишлаганларини қандай хурсанд қилсалар, уни ҳам шундай хурсанд қилишлари мумкин.

(ДАВОМИ УЧИНЧИ БЕТДА).

Н. С. ХРУЩЧЕВ нутқининг давоми

(БОШИ ИККИНЧИ БЕТДА).

Лекин биз қуролсизланиш тўғрисида битимга келдик ва халқаро қуролли кучлар тузадиган бўлдик, деб фараз қилинглар. Бу қуролли кучлар империалистик давлатлар группасининг манфаатларини ифодаловчи бир киши контроли остида туришига йўл қўйишимиз мумкинми, ахир? Йўқ, бунга йўл қўйилмайди. Менинг фикримни тўғри тушунинглар, мен социалистик мамлакатларимиз учун имтиёз беришни илтимос қилаётганим йўқ. Лекин капиталистик лагердаги, йирик монополистик капитал лагеридаги давлатлар группасининг имтиёзли бўлишини истамайман, чунки улар Бирлашган Миллатлар Ташкилоти секретариатининг аппаратидан ўз манфаатлари йўлида фойдаланадилар. Улар бу аппаратдан Конгога қарши фойдаландилар. Улар бу аппаратдан бизга қарши фойдаланишга уриниб кўришлари мумкин. Конгога қарши фойдаланиш мумкин, бу ёш давлатнинг кучи йўқ. Аммо, бизга қарши фойдаланолмайдилар, бизнинг кучимиз бор.

Бетараф мамлакатлар аҳолисининг сони жуда кўп бўлган давлатлар группасидир. Ҳозир улар иқтисодий жиҳатдан заиф, лекин улар ҳам инсонлар-ку, уларнинг қадри қанча миллион доллар пули борлиги билан эмас, балки одамлиги билан белгиланади. Аввало, уларнинг инсоний фазилатини ҳурматлаш керак. Шу сабабли, уч группа давлатларнинг ҳаммасидан Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг органларида баббаравар ва тенг ҳуқуқли вакиллар бўлиши лозим. Ана шундай қилинганидагина, қуролсизланиш мумкинлигига ва халқаро қуролли кучлар тузиш мумкинлигига ишонч вужудга келади. Шундай қилинганидагина мана шу халқаро кучлардан ҳеч бир давлатга қарши, давлатларнинг ҳеч бир группасига қарши фойдаланилмайди, деган ишонч ҳосил бўлади.

Жаноблар, сизлар бизнинг гапимизга хоҳлаганингизча баҳо беришларингиз мумкин. Лекин мен ўзимизнинг позициямизни виждонан баён қилиб бердим. Мен гапириб ўтган йўлни кўзловчи қарор қабул қилинадиган бўлса, шу шарт билан биз конкрет гаплашмоқ учун бир ерга тўпланишга тайёрмиз.

Бирор гапни ножўя айтиб юборган бўлсам, хафа бўлмасликларингизни илтимос қиламан. Филиппин вакилига пича тегиб ўтдим, у менга тегиб ўтди. У, жанговар киши. Мен янгироқ вакилман, у эски вакил. Бир-биримиздан ўрганайлик. **(Залда кулги, қарсаклар).**

Непал вакили ҳам парламент тартибларини ўргатиб, бизга яхши сабоқ берди. Непалда парламент борми ёки йўқмилигини билмайман, албатта Уйимга қайтиб борганимдан кейин справочникни варақлаб, Непалда парламент борми йўқмилигини билиб оламан. **(Залда кулги. Қарсаклар).**

Сиз жанобларга катта муваффақиятлар тилайман, муваффақиятларга эса, эришмоғимиз мумкин. Мустамлакачилик масаласида якдиллик билан қабул қилинган қарор бунга далил бўла олади. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти олдида турган ҳаётий муҳим масалалар устида, тинчликни мустаҳкамлаш, халқлар ўртасида дўстлик вазияти вужудга келтириш масалалари устида муваффақиятлар қўлга киритилса, биз, совет кишилари, бунга астойдил хурсанд бўлур эдик.

Илтифотларингиз учун ташаккур.

Кўришгунча хайр, жаноблар. **(Қарсаклар).**

ЙИЛЛИК ПЛАННИ БАЖАРДИК

Кўп меҳнат талаб қиладиган иш жараёнларини механизациялаш ва автоматлаштиришга зўр бераётган коллективимиз маҳсулот тайёрлашни кўпайтириш, таннархини камайтириш ва меҳнат унумдорлигини оширишда мақтаса арзигудек ютуқларни қўлга киритмоқда.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленумига муносиб совға билан келдик. Коллективимиз йиллик планни муддатидан 2,5 ой илгари бажарди.

Илгари кўп ишлар қўлда бажариларди. Шунинг учун ҳам кўп меҳнат сарф қилиб, кам маҳсулот тайёрлардик. Масалан, 1958 йилда бир кунда 7,5 тонна гўшт маҳсулоти тайёрланарди. Ижодкор коллективимиз кўплашиб меҳнат унумдорлигини оширадиган янги-янги машина ва механизмлар ихтиро қилди. Уларни ўзимиз тайёрлаб, ўзимиз ишга туширдик. Натижа ёмон бўлмади. Ҳозир ҳар куни 11,2 тонна гўшт маҳсулоти ишлаб чиқарилаётир.

Биз етти йиллик топшириқларини муддатидан олдин бажаришга аҳд қилганмиз. Шунинг учун ҳам юқоридаги кўрсаткич чегара бўлолмайди. Бундан буён ҳам иш жараёнларини механизациялаш ва автоматлаштиришга алоҳида аҳамият берамиз. Мақсадимиз етти йилликнинг охирига бориб бир кунда 32,6 тонна гўшт маҳсулотлари ишлаб чиқаришга эришишдир.

КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми қарорлари ижодкорларимиз ғайратига-ғайрат, кучига куч қўшиб юборди. Улар ажойиб таклифлар билан чиқишмоқда.

Рационализатор ва ихтирочиларимиз таклиф ҳамда мулоҳазаларини ҳисобга олиб, бош инженер ўртоқ Н. Пироговский механизациялаш ва автоматлаштириш бўйича етти йилликка мўлжалланган план тузиб чиқди. Шунга мувофиқ яқин 2-3 йилда молларга дастлабки ишлов бериш цехида инженер Захаров усулидаги конвейер линияси ўрнатилади.

Биз кўпчилик олдида коммунистик меҳнат корхонаси деган шарафли номни қозониш учун сўз берганмиз. Юқоридагилардан кўриниб турибдики, иш соҳасида ўксийдиган еримиз йўқ. Планлар доимо ортиғи билан бажарилмоқда.

Ҳозир корхонамизда Виктор Титнев бошлиқ молсўювчилар, Геннадий Захорольний раҳбар колбаса тайёрловчилар, Эскендер Жетере бошчилигидаги механиклар коммунистик меҳнат бригадаси деган юксак номни қозондилар. Бу бригадаларнинг аъзолари бутун коллективимизнинг фахридир.

Корхонамизда етуклик аттестатини олибоқ, шонли меҳнат қучоғига отилган ёшлар кам эмас. Жумладан Қаҳрамон Азимов, Мария Муҳаммаджонова, Баҳодир Қосимов, Шокир Ҳақназаров ва бошқа ўнлаб ёшлар қисқа вақт ичида ишбилармон устозлари кўмагида қатор касбларни пухта эгаллаб олишди.

Коллективимиз қўлга киритилган ютуқларни янада мустаҳкамлаш, аҳолига кўплаб сифатли гўшт маҳсулотлари етказиб бериш йўлида янада зўр ғайрат билан меҳнат қилади.

Н. ЖУМАБОЕВ,
Янгийўл гўшт комбинатининг директори.

Ўзбекистон саноати 1960 йилнинг тўққиз ойлик планини бажарди

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Марказий статистика бошқармаси 1960 йилнинг тўққиз ойи мобайнида республика саноати давлат планини қандай бажарганлигига якун ясади.

Ахборотда кўрсатиб ўтиладики, саноат ишлаб чиқаришининг умумий ҳажми бўйича тўққиз ойлик план муддатидан илгари — 20 сентябрда бажарилган. Топшириққа қўшимча равишда неча юз миллион сўмлик хилма-хил маҳсулотлар ишлаб чиқарилган. Ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича тўққиз ойлик план 105 процент бажарилган. Маҳсулот ишлаб чиқариш 1959 йилнинг шу давридагига нисбатан 13 процент ортган.

Ўзбекистон ССР халқ хўжалиги кенгаши планни 105 процент қилиб адо этган. Халқ хўжалиги кенгашининг ҳамма бошқармалари, шунингдек меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларига қарашли саноат шу жумладан Маҳаллий саноат бош бошқармаси топшириқларни ошириб бажарганлар. Шу давр мобайнида республика қарамоғидаги министрлик ва бошқармалар пландан ташқари маҳсулот берганлар. Узглавсельстройгина планни бажаролмай қолган (93,4 процент).

Ўзбекистон индустриясининг қора ва рангли металлургия, ёқилғи, нефть чиқариш, газ, нефтни қайта ишлаш, кимё саноати, машинасозлик ва металл ишлаш, бинокорлик материаллари саноати, енгил ва озиқ-овқат саноати сингари асосий тармоқлари ялпи маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш суръатларини оширишга муваффақ бўлдилар.

Республиканинг ҳамма областлари ва Қорақалпоғистон АССР планни бажариб, ялпи маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш суръатларини оширдилар. Тошкент шаҳри планни 105 процент қилиб адо этди.

Ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича тўққиз ойлик план 106 процент бажарилгани ҳолда 112 корхона, шу жумладан Халқ хўжалиги кенгашига қарашли 22 корхона ўз планларини бажара олмадилар. Улар орасида Абразив заводи (99,5), «Ташавтомаш» заводи (92,3 процент). «Узбексельмаш» заводи (95 процент), Самарқанд ғишт заводлари бошқармаси (72,8 процент), Бухоро ғишт заводи (94,7 процент) бор.

Тўққиз ойлик пландан ташқари 9.429 тонна пўлат ишлаб чиқарилган, 130 минг тонна кўмир, 19 минг тонна нефть, 4,4 миллион кубометр газ чиқарилган, 178 миллион киловатт-соат электр-энергияси, 265 километр бронекабель, 1141 километр установка сими, 33 та компрессор, 834 та трактор сеялкаси, 253 трактор культиватори, 192 та пахта териш машинаси, 38,5 минг тонна минерал ўғитлар, 288 тонна қоғоз, 338 тонна картон, 113 минг квадрат метр дераза ойнаси, 25,8 минг тонна пахта толаси. 5,4 миллион погон метр ип газлама ва 76 минг погон метр шойи газлама, 329 минг жуфт пайпоқ, 105 минг дона устки ва 718 минг дона ички кийим трикотажи, 32 тонна қаттиқ ва 7,6 миллион квадрат дециметр юмшоқ чарм товарлари, 313 минг жуфт чарм пойафзал, 1210 тонна мол ёғи, 2,9 минг тонна сут маҳсулотлари, 99 минг декалитр узум виноси, 4,4 минг тонна ўсимлик мойи, 2,4 минг тонна совун ишлаб чиқарилган.

Пўлат прокати, гиниқ нефть маҳсулотлари, металл қирқадиган станоклар, автоматлаштириш приборлари ҳамда воситалари, тракторлар, цемент, гўшт, колбаса маҳсулотлари, нон-булка ва кондитер маҳсулотлари ҳамда маҳсулотларнинг кўпгина бошқа хилларини ишлаб чиқариш плани ҳам ошириб бажарилган.

Шу билан бирга дизеллар, йиғирув машиналари, ғишт, шифер, ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқариш бўйича тўққиз ойлик план тўла бажарилмади.

Меҳнат унумдорлигини ошириш бўйича тўққиз ойлик план 103 процент бажарилгани ҳолда меҳнат унумдорлиги 1959 йилнинг шу давридагига нисбатан 8 процент ошган. Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги кенгаши меҳнат унумдорлигини ошириш планини 103 процент бажаргани ҳолда меҳнат унумдорлиги ўтган йилдагига нисбатан 9 процент кўпайган. Халқ хўжалиги кенгашига қарашли ўн иккита тармоқ бошқармаларининг ўнтаси тўққиз ойлик планни бажарган.

Ўзбекистон саноати эришган муваффақиятлар партия XXI съезди ҳамда КПСС Марказий Комитети июль пленуми қарорларини амалга ошириш, янги техника, илғор технология процессларини ишлаб чиқаришга жорий қилиш, ишлаб чиқаришни механизациялаштириш, шунингдек етти йилликнинг иккинчи йили планини муддатидан илгари бажармоқ учун курашаётган республика саноати ходимлари меҳнат активлигининг тобора ўсиб бораётганлиги натижасидир.

(ЎзТАГ).

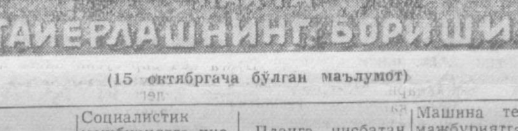

(15 октябргача бўлган маълумот)

Районлар	Социалистик мажбуриятга нисбатан процент ҳисобида		Планга нисбатан процент ҳисобида		Машина терими, мажбуриятга нисбатан процент ҳисобида	
	Бир кунда	Мавсум бошидан	Бир кунда	Мавсум бошидан	Бир кунда	Мавсум бошидан
Юқори Чирчиқ	2,51	72,39	3,07	88,78	5,93	68,73
Ўрта Чирчиқ	1,75	50,29	1,92	55,21	1,16	24,34
Қуйи Чирчиқ	2,03	50,20	2,34	57,76	2,61	48,26
Чиноз	1,61	48,08	1,71	51,32	1,20	21,54
Пискент	1,71	45,02	1,90	50,02	1,81	26,69
Бўка	1,94	44.61	2,12	48,79	2,35	32,75
Сирдарё	1,74	41,85	1,86	44,77	1.44	31,64
Оққўрғон	1,62	41,47	1,78	45,48	1,44	29,32
Оржоникидзе	1,59	36,61	1,86	42,74	0,92	18,40
Янгийўл	1,61	36,42	1,83	41,31	1,59	21,96
Гулистон	1,42	35,24	1,63	40,44	1,12	19,57
Янгиер шаҳри	1,39	31,82	1,51	34,56	1,60	23,56
Бекобод	1,35	31,04	1,56	35,95	1,18	19,28

Ҳаёт—пропаганданинг манбаи

Кеча қишлоқ коммунистлари ва партиясиз активлар партия маорифи системасида ўқишни бошладилар. Улар тўгаракларда, сиёсий мактабларда ва назарий семинарларда марксизм-ленинизм назариясини ҳамда практикасини ўрганадилар.

Қишлоқ коммунистларининг сиёсий ўқишида нимага кўпроқ эътибор берилади?

Маълумки, мамлакатимизда коммунистик жамият қурилиши кенг авж олдирилган, коммунизмнинг моддий-техника базаси барпо этилаётган ва ишлаб чиқариш муносабатлари такомиллашаётган ҳозирги шароитда марксизм-ленинизм назариясининг иқтисодий томони, конкрет экономика масалалари биринчи ўринга қўйилади. Шу сабабли кадрларнинг иқтисодий ўқишини кенг ташкил этишга алоҳида эътибор берилади.

Партия маорифи системасида бу ўқув йилида сиёсий иқтисод ва конкрет экономика масалаларини ўрганувчилар сони областимизда ўтган йилдагига нисбатан икки ярим баравар кўпайди ва 46 минг кишига етди. Бу меҳнаткашлар ўртасида иқтисодий назария ва тажрибани эгаллашга бўлган қизиқиш ниҳоятда зўр эканлигидан далолат беради.

Ўқув йили бошланиши олдидан Юқори Чирчиқ район партия ташкилотлари яхши ташаббус кўрсатдилар. Улар колхозчилар ва совхоз ишчиларининг асосий кўпчилигини яқин икки-уч йил ичида иқтисодий билимлар билан қуроллантиришга қарор қилдилар. Районнинг партия ташкилотлари ўзлари қабул қилган қарорни амалда бажармоқдалар. Мисол учун, ўтган ўқув йилида районда қишлоқ хўжалик конкрет экономикасини фақат беш колхоз ва қишлоқ хўжалик инспекциясида ишловчи 158 киши ўрганган бўлса, бу ўқув йилида эса 12 колхоз, 7-совхоз, 3-РТС ва район қишлоқ хўжалик инспекциясида ишловчи 419 киши конкрет экономика масалаларини ўрганади. Шу нарса характерлики, бу йил райондаги Карл Маркс номли, «Ленинизм» ва «Политотдел» колхозларида қишлоқ хўжалик экономикаси асосларини ўрганиш юзасидан бошланғич иқтисодий мактаблар ташкил этилди.

Лекин областимизда колхозчилар ва совхоз ишчиларининг иқтисодий ўқишини ташкил этишга юзаки қараётган айрим район партия ташкилотлари ҳам йўқ эмас. Оққўрғон, Қуйи Чирчиқ, Бўка ва Чиноз районларида сиёсий иқтисодни ўрганиш юзасидан биронта ҳам тўгарак ташкил қилинмаган.

Қишлоқ районларида қишлоқ хўжалик конкрет экономикасини ўрганувчилар сони икки баравардан ҳам кўпроқ ошди. Бу яхши, албатта. Бироқ, шуниси ҳам борки, иқтисодий ўқишга фақат колхоз ва совхоз активларигина жалб этилиб, оддий колхозчилар ва совхоз ишчилари ҳануз четда қолмоқдалар.

Бу ўқув йилида КПСС тарихини ўрганишга катта эътибор берилмоқда. Қишлоқ коммунистлари ва партиясиз активлардан 12 мингдан ортиқ киши тўгаракларда ва мустақил равишда ўқиш йўли билан партиямиз тарихи ва назариясини ўрганадилар.

Шунингдек қишлоқ коммунистлари ва партиясиз активлардан 460 киши марксча-ленинча философия масалаларини ўрганадилар. Лекин район ва шаҳар партия ташкилотлари сиёсий ўқишнинг бу муҳим турига етарли эътибор берганларида, философияни ўрганувчилар сони янада ошган бўлур эди.

Ҳозирги вақтда қишлоқда марксизм-ленинизм асосларини ўрганувчилар сони уч баравар кўпайди. Эндиликда меҳнаткашларнинг назарияни чуқур ўрганишларини ташкил этиш учун катта имкониятлар бор. Лекин шунга қарамай, колхоз ва совхозларнинг партия ташкилотлари коммунистлар ва партиясизлар ўртасида марксизм-ленинизмнинг айрим проблемаларини ўрганишни ташкил қилиш юзасидан етарли иш қилмаётирлар. Марксизм-ленинизмнинг айрим проблемаларини ўрганиш тўгараклари фақат Бўка, Гулистон ва Оржоникидзе районларидагина ташкил этилган.

Ўтган ўқув йилларидагидек, бу ўқув йилида ҳам кундалик сиёсатни ўрганиш юзасидан тўгарак ва сиёсий мактаблар ташкил этилди. Ана шу тўгарак ва сиёсий мактабларда ўқиш савиясини юқори босқичга кўтариш лозим.

Партия пропагандасининг таъсир доирасини кенгайтириш мақсадлари тўгарак ва сиёсий мактаблар сонини янада кўпайтиришни талаб қилади. Лекин партия маорифини фақат тўгарак ва сиёсий мактаблардаги ўқишдангина иборат қилиб қўйиш ярамайди. КПСС Марказий Комитетининг «Ҳозирги замон шароитида партия пропагандасининг вазифалари тўғрисида»ги қарорида сиёсий маорифни ташкил қилганда асосий эътибор марксизм-ленинизмни эгаллашнинг асосий методи бўлган мустақил равишда сиёсий билим олишга қаратилиши лозимлиги алоҳида таъкидлаб кўрсатилган.

Сиёсий маориф уйлари ва кабинетлари партия маорифининг барча системасига методик раҳбарлик қилишда муҳим роль ўйнашлари зарур. Улар пропагандистларга ва назарияни мустақил ўрганувчиларга ҳар тарафлама методик ёрдам кўрсатишга даъват этилганлар. Сиёсий маориф уйлари ва кабинетларида малакали консультация ишини муттасил равишда олиб бориш, зарур адабиётлар, кўргазмали қуроллар, маҳаллий материалларни танлаб қўйиш керак.

Ҳозирги вақтда партия маорифи системасининг муваффақиятли ишлаши учун барча зарур шарт-шароитлар мавжуд. Сентябрь ва октябрь ойларида жойларга кўп сонли программалар, дарсликлар ва ўқув қуроллари юборилди. Ана шу программа, дарслик ва ўқув қуроллари ҳар бир тингловчига етиб боришига эришмоқ керак.

Партия ташкилотлари ҳозирги вақтда асосий эътиборни машғулотларни юксак савияда, уюшқоқлик билан ўтказиш, унинг ғоявий савиясини ошириш, марксча-ленинча ўқишнинг таъсирчан бўлиши, ҳаёт билан, совет кишилари олдида турган муайян амалий вазифалар билан мустаҳкам боғланишига қаратишлари зарур.

Партия ташкилотлари комсомол сиёсий маорифи системасидаги тўгарак, сиёсий мактаб ва семинарлар иши устидан доимий контроль олиб боришлари лозим.

Шуни ҳам эсда тутиш керакки, марксизм-ленинизмни пропаганда қилиш ишининг ҳаммасини фақат партия ва комсомол сиёсий маорифидангина иборат қилиб қўйиш ярамайди. Янги ўқув йилида оммавий лекциялар, назарий ва иқтисодий конференциялар, савол-жавоб кечалари ўтказиш, маданият ва техника прогресси университетлари ташкил қилиш практикасини янада ривожлантириш керак.

Ҳозирги вақтда партия пропагандаси ва сиёсий агитациянинг барча форма ва воситаларини область меҳнаткашларининг бу йил Ватанга 500 минг тонна пахта етказиб бериш юзасидан олган юксак социалистик мажбуриятининг сўзсиз бажарилиши учун олиб борилаётган кураш манфаатларига бўйсундириш лозим. Шундагина партия пропагандасидан кўзланган мақсадга эришилади.

Г. СКОПЦОВ,
Тошкент область партия комитети пропаганда ва агитация бўлими мудирнинг ўринбосари.

Область колхозларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1960 йил 15 октябргача бўлган МАЪЛУМОТ

Колхозлар номи	Мавсум бошидан процент ҳисобида		Колхоз раиси	Партия ташкилотининг секретари	Қайси райондан
	мажбурият	план			
1. «Политотдел»	83,17	141,40	Хван Ман-Гим	Ким Сан-Фир	Юқори Чирчиқ
2. «Ленинизм»	77,14	95,57	Т. Тожибоев	Ш. Йўлдошев	Юқори Чирчиқ
3. Охунбобоев номли	70,33	85,42	М. Рўзиматов	К. Ерденов	Ўрта Чирчиқ
4. Сталин номли	69,26	79,65	И. Талоббоев	З. Ёқубов	Юқори Чирчиқ
5. «XXI партсъезд»	62,15	74,58	Ким Хван-Хо	В. Ф. Ким	Гулистон
6. Димитров номли	61,72	109,87	Шин Ден-Дик	Ли Чер-Су	Қуйи Чирчиқ
7. «Қизил Октябрь»	61,62	68,00	Ж. Очилов	Н. Исмоилов	Чиноз
8. «Правда»	59,92	107,28	И. А. Цой	Когай Дюн-Фир	Юқори Чирчиқ
9. Свердлов номли	59,14	108,49	Д. А. Ким	Т. В. Эм	Юқори Чирчиқ
10. «Полярная звезда»	55,80	71,53	Ким Пен-Хва	Ан Ир-Чен	Ўрта Чирчиқ
11. «Северний Маяк»	54,48	60,53	С. Г. Цой	П. А. Цой	Ўрта Чирчиқ
12. Калинин номли	52,84	71,56	А. Турғунов	Ш. Абдукаримов	Пискент
13. «XX партсъезд»	52,25	63,71	Ҳ. Холбеков	А. Исахонов	Ўрта Чирчиқ
14. Калинин номли	52,20	68,08	Эм Эн-Ман	Т. Назиров	Ўрта Чирчиқ
15. «XXI партсъезд»	51,67	54,61	Ю. Мираҳмедов	Ҳ. Эргашев	Чиноз
16. «Қизил Октябрь»	51,26	54,68	Я. Пискорский	У. Жабборов	Сирдарё
17. Куйбишев номли	51,01	56,02	Т. Ғуломов	Д. Бердибеков	Сирдарё
18. «Ленин йўли»	50,37	53,76	Э. Усмонов	И. Қурбонов	Ўрта Чирчиқ
19. Сталин номли	50,23	57,03	А. Ортиқов	Ф. Мадалиев	Янгийўл
20. Свердлов номли	49,36	55,32	М. Саиббоев	А. Рустамов	Сирдарё
21. Киров номли	49,15	51,57	Ғ. Далибоев	А. Юсупов	Чиноз
22. Сталин номли	48,34	50,96	Қ. Синдаров	А. Тожибоев	Сирдарё
23. «III интернационал»	48,09	60,11	Н. Нишонбоев	Қ. Ўразаев	Юқори Чирчиқ
24. «Победа»	47,73	54,81	Қ. Синдаров	Ш. Ойнабеков	Сирдарё
25. К. Маркс номли	47,68	51,97	С. А. Ян	Р. Бобомуродов	Оққўрғон
26. «Правда»	47,30	50,68	Ҳ. Жумабоев	О. Ёриев	Сирдарё
27. Энгельс номли	47,06	54,30	А. Кўсаев	Т. Мусабеков	Ўрта Чирчиқ
28. Жданов номли	46,82	55,08	Кан Ун-Дюн	А. Рихсибоев	Янгийўл
29. К. Маркс номли	46,54	55,07	У. Пардаев	Қ. Шамшиев	Гулистон
30. «Октябрь 40 йиллиги»	46,53	53,04	Р. Ризқулов	Э. Ўролов	Оққўрғон
31. Сталин номли	46,26	48,70	Ҳ. Очилов	Т. Қудратова	Чиноз
32. Куйбишев номли	45,78	50,36	С. Мадалиев	Б. Қобилов	Ўрта Чирчиқ
33. К. Маркс номли	45,38	49,36	Қ. Султонов	Ш. Жуманов	Сирдарё
34. «Маданият»	45,32	52,21	Р. Эгамбердиев	У. Исломов	Оржоникидзе
35. Ленин номли	45,21	51,01	Х. Давиров	Ш. Алматов	Чиноз
36. Мичурин номли	45,19	62,14	Т. Каримов	П. Жабборов	Бўка
37. Ленин номли	45,11	50,13	Ж. Мўминов	Х. Саидкаримов	Янгийўл
38. «Озод»	44,76	51,63	Б. Раҳмонова	Т. Мусабеков	Оққўрғон
39. «Гулистон»	44,13	52,58	И. Ҳайдаров	Қ. Ҳайдаров	Пискент
40. Жданов номли	43,87	59,32	А. Дўсбеков	Ҳ. Ражабов	Пискент
41. «Ленинобод»	43,81	47,43	М. Юнусов	К. Эгамбердиев	Оққўрғон
42. «Октябрь 40 йиллиги»	43,80	44,90	П. Женневский	Т. Шокиров	Чиноз
43. Красин номли	43,76	60,77	Б. Жумабоев	Ж. Дусенов	Қуйи Чирчиқ
44. К. Маркс номли	43,70	54,62	К. Абдуллаев	М. Д. Цой	Ўрта Чирчиқ
45. «Красний Восток»	43,44	52,71	А. Носиров	Шегай Чан-Юн	Гулистон
46. Ленин номли	43,35	44,20	Н. Йўлдошева	Ж. Шамсиев	Сирдарё
47. «ЎзССР 30 йиллиги»	42,88	58,26	И. Аҳмедов	Цой Чи-Сон	Чиноз
48. Ленин номли	42,80	49,50	Цой Ен-Фир	Б. М. Ким	Ўрта Чирчиқ
49. Хрушчев номли	42,76	52,41	Х. Абдуқулов	Х. Қосимов	Пискент
50. М. Горький номли	42,62	53,35	М. Муҳамедов	Қ. Раҳмонов	Ўрта Чирчиқ
51. Калинин номли	42,30	45,27	Н. Қоржоулов	С. Тошбеков	Оққўрғон
52. М. Горький номли	42,24	44,07	Ш. Раҳимов	З. Мирзаев	Сирдарё
53. Куйбишев номли	41,99	47,16	С. Раҳмонов	Ж. Сайдаев	Оққўрғон
54. Т. Шевченко номли	41,68	45,54	Ж. Маманов	И. Ашеров	Сирдарё
55. Киров номли	41,55	45,78	Ж. Сафаров	Р. Қолжонов	Янгийўл
56. Ворошилов номли	40,98	44,17	С. Бўриев	А. Туратов	Оққўрғон
57. «Ленин йўли»	40,84	49,38	М. Иброҳимов	Т. Шодибеков	Бўка
58. Ильич номли	40,22	58,02	Ў. Жарқинбоев	Б. Ражабов	Бўка
59. Ленин номли	39,21	41,84	Р. Эгамбердиев	О. Толипов	Оққўрғон
60. «1 Май»	38,63	39,62	Б. Маманов	М. Муродов	Сирдарё
61. Навоий номли	38,50	43,00	Т. Рўстамов	Т. Болтаев	Чиноз
62. «Коммунизм»	38,18	44,46	Т. Латипов	О. Қурбонов	Янгиер
63. Тельман номли	37,88	60,44	Х. Эгамқулов	М. Рустамов	Пискент
64. Сталин номли	37,40	46,75	К. П. Власов	М. Каримов	Ўрта Чирчиқ
65. «XIX партсъезд»	37,23	44,11	А. Душабоев	М. Салимбоев	Бўка
66. Сталин номли	36,97	39,71	Т. Мирзаев	А. Шигапов	Оққўрғон
67. «Қизил Ўзбекистон»	36,81	52,20	А. Матқобулов	Ҳ. Элбўсинов	Оржоникидзе
68. Охунбобоев номли	36,67	47,53	И. Хожиматов	М. Мусурмонов	Бўка
69. Жамбул номли	36,49	57,17	Ҳ. Шукуров	З. Сайдимов	Бўка
70. «Сталинград»	36,18	40,99	М. Мерганов	М. Аҳмедов	Оржоникидзе
71. Оржоникидзе номли	35,92	50,30	В. Н. Пак	М. Раҳимов	Ўрта Чирчиқ
72. «XX партсъезд»	35,77	44,43	М. Ҳайитбоев	Ҳ. Абдукаримов	Бўка
73. «XIX партсъезд»	35,46	42,16	Ю. Файзиев	Қ. Олимов	Янгийўл
74. Ленин номли	35,15	44,48	С .Назаров	Р. Орифжонов	Гулистон
75. Сталин номли	35,03	46,20	М. Т. Литвинов	Р. Ўрозов	Пискент
76. Свердлов номли	34,51	39,15	У. Мусаев	Р. Усмонов	Янгийўл
77. Жамбул номли	34.40	48,45	А. Жўрабоев	М. Тожиев	Юқори Чирчиқ
78. «Ленинизм»	33,84	45,10	Ж. Исоқов	А. Азизов	Бўка
79. Свердлов номли	33,59	47,03	Х. Латипов	А. Саломов	Ўрта Чирчиқ
80. Энгельс номли	33,40	48,34	А. Холжигитов	А. Ниёзов	Пискент
81. «Ўзбекистон»	33,11	34,59	М. Алимуҳамедов	С. Давидов	Сирдарё
82. Ленин номли	33,05	42,60	Б. Умаров	Ғ. Неъматов	Бўка
83. «Красная Заря»	33,04	40,66	А. Турдиев	Х. Тўрақулов	Гулистон
84. «Москва»	33,04	35,47	М. Мирзаев	Б. Пирматов	Гулистон
85. Охунбобоев номли	33,01	33,96	Убайдуллахўжаев	И. Бойназаров	Сирдарё
86. К. Маркс номли	32,80	37,13	А. Султонов	Т. Азимбоева	Янгийўл
87. Вильямс номли	32,06	48,47	Ғ. Азаматов	Ж. Зуфаров	Бўка
88. Ворошилов номли	31,10	41,91	Н. Толипов	А. Абдумўминов	Пискент
89. Крупская номли	30,85	41,75	Ҳ. Турсунқулов	С. Шомуродов	Гулистон
90. «Ленинобод»	30,57	50,74	Р. Додажонов	Т. Шарипов	Бўка
91. К. Маркс номли	30,08	43,59	А. Чўлибоев	М. Ҳайитов	Бўка
92. Ильич номли	29,82	31,50	А. Митанов,	М. Абдунамов.	Сирдарё
93. «Октябрь»	29,20	31,57	А. Д. Брухтий	С. Файзиев	Гулистон
94. «XXI партсъезд»	29,07	32,66	Ж. Тўйчиев	Т. Азимов	Янгийўл
95. «Коммунизм»	28,70	34,72	А. Мираҳмедов	А. Абдумаликов	Чиноз
96. Хрушчев номли	28,00	31,73	Х. Турсунқулов	А. Одилов	Янгийўл
97. «Коммуна»	27,92	31,76	Б. Низомов	С. Қосимов	Гулистон
98. «Коммунизм»	27,51	35,61	Б. Умаров	Н. Усмонов	Бўка
99. Ленин номли	27,16	38,88	А. Қодиров	А. Мўминов	Бекобод
100. К. Маркс номли	26,60	28,03	Ю. Хожибеков	С. Усмонов	Янгиер
101. Навоий номли	26,48	37,96	А. Қодиров	Т. Абдуллаев	Бекобод
102. Энгельс номли	25,90	32,60	Е. Шамсиев	К. Бўронбоев	Чиноз
103. «Коммунизм»	25,86	29,09	М. Исматов	Р. Эшонхўжаев	Янгийўл
104. «Октябрь 40 йиллиги»	25,67	37,95	Х. Ҳайдаров	Ҳ. Сотқулов	Бўка
105. Хрушчев номли	25.50	36,75	Ф. Мухсимов	С. Акбаров	Оржоникидзе
106. «Ленинский путь»	25,43	28,25	М Қиличов	В. В. Ни	Гулистон
107. «Ленинград»	24,62	28,64	Т. Йўлдошев	М. Усмонов	Гулистон
108. Киров номли	24,26	27,73	Н. Ғиёсов	Ф. Абдуазимов	Оржоникидзе
109. «Победа»	22,42	33,64	Р. Абдураимов	А. Хожимирзаев	Бекобод
110. «Ленинизм»	22,03	24,68	И. Тешабоев	П. Жабоқов	Гулистон
111. Дзержинский номли	22,08	30,72	А. Шукуралиев	Н. Йўлдошев	Бекобод
112. Сталин номли	21,06	25,82	Р. Муҳамедов	И. Алибоев	Гулистон
113. «Гигант»	16,46	18,96	М. Бобоев	С. Нишонбоев	Сирдарё

Область совхозларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1960 йил 15 октябргача бўлган МАЪЛУМОТ

Совхозлар номи	Мавсум бошидан процент ҳисобида		Совхоз директори	Партия ташкилоти секретари	Ишчилар комитетининг раиси
	мажбурият	план			
1. «ЎзССР беш йиллиги»	47,39	53,44	И. Иброҳимов	А. И. Ланговой	М. Мусуков
2. «Малик»	44,35	53,22	С. А. Бочкарев	А. Мейербеков	А. Е. Волина
3. «Бўка»	43,48	53,45	А. Исмоилов	М. Акимбоев	П. Бекбергенов
4. «Пискент»	42,00	47,55	А. В. Киселев	М. Қосимов	А. Хайруллин
5. «Оққўрғон»	39,65	43,76	Ж. Акромов	Р. Бердиев	Л. Г. Бобин
6. Киров номли	38,70	49,63	А. Турсунбоев	Х. Холматов	А. В. Тен
7. «Гулистон»	36,47	60,13	М. Ғ. Ғаниев	Р. Шимаков	О. Эсонов
8. 1-«Боёвут»	36,25	39,98	Қ. Рашидов	Т. Хўжаев	Е. Ҳолиқов
9. «Социализм»	35,12	44,19	Қ. Пўлатов	А. Н. Шахматов	Т. Тожибоев
10. «1-«Далварзин»	34,66	38,73	А. Мирдадаев	Х. Юсупов	У. Усмонов
11. «Мирзачўл»	34,44	43,37	А. Бегимқулов	И. Собиров	М. Агайдаров
12. «Фарҳод»	31,50	32,20	Қ. Ботиров	Т. Сувонқулов	Ш. Мавлонов
13. 3-«Боёвут»	29,50	32,04	М. Иноятов	А. Музаффаров	С .Саъдуллаев
14. «Чаноқ»	28,62	37,47	Н. А. Игнатенко	О. Нуралиев	В. Тўқмирзаев
15. 2-«Далварзин»	27,64	34,93	Н. Бойметов	И. П. Ким	Х. Наширов
16. 2-«Боёвут»	25,81	27, 32	У. Ю. Юсупов	А. Мустанов	А. Е. Жданов
17. «Дружба»	25,54	26,76	Ғ. Шукуров	Ў. Муродов	А. Ўрмонов

ЧИРЧИҚ ШАҲРИДА

ЁШЛАР МЕТАЛЛ-ЛОМ ТЎПЛАМОҚДА

Шаҳардаги қаттиқ қотишмалар ва ўтга чидамли металлар комбинатининг ўнлаб ташаббускор комсомоллари ишдан бўш вақтларида металл-лом тўпламоқдалар. Серғайрат ёшлар йил бошидан буён 50 тоннадан ортиқ қора ва рангли металл чиқиндилари тўплаб бердилар. Шаҳар комсомол комитети ва комбинат дирекцияси бу ишда намуна кўрсатган ёшлардан бир неча кишини фахрий ёрлиқ ва қимматбаҳо буюмлар билан мукофотлади.

МЕВА СЕРОБ

Байтқўрғоннинг асалдек ширин қовун-тарвузи, Қибрайнинг шарбатга тўлган олтин узуми, Бўстонлиқ боғларида битган ҳушхўр шафтоли ва олмалар ғарқ пишди. Шаҳар савдо бўлими аҳолини бу ноз-неъматлар билан баҳраманд қилиш учун Чирчиқдаги Ленин майдонида сабзавот ва ҳўл мева бозори ташкил қилди. Бу ерга ҳар куни тўртта юк машинасида янги маҳсулотлар келтириб, сотилмоқда.

А. ДАВРОНОВ,
Т. ЎРУНОВ.

Л. Н. ТОЛСТОЙ ХОТИРАСИ

Шу йил 20 ноябрда буюк рус ёзувчиси, сўз санъатининг устаси Л. Н. Толстой вафотига 50 йил тўлади. Пойтахтимиз жамоатчилиги бу кунни муносиб равишда кутиб олиш учун ҳозирлик кўрмоқда.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг А. С. Пушкин номидаги Тил ва адабиёт институтида айниқса қизғин тайёргарлик ишлари олиб борилаётир. Институтнинг илмий ходимлари Толстой хотирасини кенг нишонлашга қарор қилдилар. Бу ерда талантли ёзувчининг ҳаёти ва ижодига бағишлаб илмий сессия ўтказилади. Бунда Толстойнинг дунёқараши, ижодий фаолияти юзасидан бир қанча докладлар тингланади. «Л. Н. Толстой ва ўзбек совет адабиёти», «Л. Н. Толстой ижодининг миллий адабиётларга бўлган таъсири масаласи», «Толстой асарларининг ўзбекча таржималари тўғрисида» деган темалардаги докладлар шулар жумласидандир.

Бундан ташқари, институтнинг рус тили ва адабиёти сектори ходимлари атоқли ёзувчининг ҳаёти ва ижодини ёритувчи мақолалар тўпламини нашрга тайёрламоқдалар.

Илмий сессияда таниқли ўзбек шоирлари ва ёзувчилари ҳам актив қатнашадилар.

Т. РАСУЛЕВ.

ФИЗКУЛЬТУРА ВА СПОРТ

КАТТА ШАХМАТ МУСОБАҚАСИ

Тошкентда спорт бўйича Бутуниттифоқ ва халқаро мусобақалар тез-тез ўтказиладиган бўлиб қолди. Бу, пойтахтда маҳоратли спортчилар ва яхши жиҳозланган спорт базаларининг мавжудлигини тасдиқловчи ёрқин далилдир.

«Пахтакор» спорт жамиятининг Марказий шахмат клубида 17 октябрда шахмат бўйича Совет Иттифоқи команда биринчилиги учун ўтказиладиган мусобақанинг тантанали очилиш маросими бўлади.

2-группадаги бу мусобақада Арманистон, Қозоғистон, Қирғизистон, Литва, Молдавия, Тожикистон, Туркманистон ва Ўзбекистон шахматчиларининг терма коллективлари қатнашмоқда. Ҳар бир командада 10 киши: эркаклардан 6 киши, хотин-қизлардан 2 киши, бир ўсмир ва бир қиз қатнашади.

Спорт мастерлари Н. Муҳиддинов ва А. Грушевский, шунингдек мастерликка кандидатлар ва биринчи разрядли спортчилар республикамиз шахмат шарафи учун курашадилар.

Бутуниттифоқ категорияли судья В. Иванов (Ленинград) турнирнинг бош арбитри қилиб тайинланган.

ХАЛҚАРО ШАХМАТ ОЛИМПИАДАСИ

Бугун ГДРнинг Лейпциг шаҳрида 14-халқаро шахмат олимпиадаси очилади. Шахматчиларнинг бу катта мусобақасига жаҳоннинг 41 мамлакатидан 250 га яқин гроссмейстер, халқаро мастер ва мастерлар қатнашади. Совет Иттифоқининг олимпия командаси составида шахмат бўйича жаҳон чемпиони М. Таль, жаҳон экс-чемпиони М. Ботвинник, СССРнинг 1960 йилги чемпиони В. Корчной ва СССРнинг экс-чемпиони П. Керес бор. Гроссмейстерлардан В. Смислов ва Т. Петросян команданинг запас ўйинчилари қилиб белгиланди.

Маълумки, мамлакатимиз шахматчилари 1947 йилда ўтказилган халқаро олимпиадада биринчи марта қатнашиб, биринчи ўринни ва олтин медални олган эдилар. Шундан буён совет шахматчилари ғолибликни қўлдан бермай келмоқдалар.

Халқаро шахмат олимпиадаси 9 ноябргача давом этади.

Шу йил сентябрь ойида Тошкентдаги халқ ижоди уйида етти йиллик музика мактаби очилган эди. Унда скрипка, фортепиано, клорнет, саксафон, аккордеон ва баян класслари ташкил қилинди. Бу ерда ҳозир 200 га яқин ўғил ва қиз таълим олмоқда. Суратда: 1-синф ўқувчиси Наримон Желакаев.

М. Комлев фотоси.

ТЕАТРГА ЁШЛАР КЕЛДИ

Бу йил П. П. Беньков номидаги Тошкент бадиий билим юрти ҳайкалтарош, бадиий безак ва амалий санъат усталари билан бир қаторда театр рассомларининг янги отрядини ҳам тайёрлаб чиқарди. Уларнинг ҳаммаси таниқли театр рассоми И. Я. Вальденберг раҳбарлигида кўп вақт шуғулланишди, пойтахт театрларида практика ўтказишди ва янги спектаклларни безашда қатнашишди.

Ёш рассомлар 5 йил мобайнида билим юртида олган кўникмаларини ўзбек, рус ва чет эл драматургияси спектаклларини жиҳозлаш юзасидан олган диплом ишларида намойиш қилдилар.

Билим юртини тугатган Зиёмуҳамедов «Фарғона ҳикояси» спектаклини безаш юзасидан диплом иши тайёрлаган. Унинг эскизларида ўзбек табиат манзараларининг гўзаллиги ўз ифодасини яққол топган. Ёш рассом Ғаниевнинг ҳимояга тақдим этган Комил Яшиннинг «Ҳамза» спектакли декорация эскизлари ёш рассомнинг макет ва костюмлар эскизида саҳна асарини образли ва қизиқарли қилишга қодир эканлиги сезилиб турибди. Унинг диплом ишида картиналарнинг планлаштирилиши шундай ҳал қилинганки, спектаклга хилма-хил мизансценалар тайёрлаш мумкин.

Дипломант Хайруллиннинг «Очилган қўриқ» спектаклига атаб ишлаган «Тун», «Курень» картиналарининг эскизи кишида яхши таассурот қолдиради.

Давлат имтиҳон комиссияси ёш мутахассисларни тайёрлаш ишига юқори баҳо берди. Республика театрлари энди ўз ижодий коллективини бу ёш ижодкорлар ҳисобига тўлдиради.

Билим юртида бу йил биринчи марта театр-техника бўлими ҳам очилди. 60 йигит-қиз театр ишида катта тажриба орттирган педагог-практиклар қўлида грим, радио-нур техникаси, костюм ва бошқа саҳна ишлари юзасидан таълим оладилар.

О. АПУХТИН.

БМТ Бош Ассамблеясининг XV сессиясида

НЬЮ-ЙОРК, 13 октябрь. (ТАСС). Бугун Москва вақти билан соат 18-19 минутда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеяси XV сессиясининг эрталабки ялпи мажлиси очилди. Кун тартибини муҳокама қилиш давом этди.

Секу Туре яқин орада Нью-Йоркдан жўнаб кетиши сабабли унга навбатдан ташқари сўз берилди. Гвинея Республикасининг президенти айтдики, Африка ва Осиё давлатлари бошлиқларидан фақат менгина ҳозир Нью-Йоркда турибман ва шу сабабли ана шу давлатларнинг халқлари номидан гапиришни истайман. У мустамлакачилик асорати остида яшаётган мамлакатларни озод қилиш проблемаси халқаро проблемаларнинг энг муҳимидир, деб таъкидлади. Секу Туре кечаги мажлисда делегатларнинг ғоят кўпчилиги Совет Иттифоқи тақдим этган лойиҳани — «Мустамлака ва халқларга мустақиллик бериш тўғрисидаги декларация лойиҳаси»ни қизғин қўллаб-қувватлаганликларини айтиб, Бош Ассамблеяни декларацияни бир оғиздан қабул қилишга чақирди.

Бош Ассамблеяда кечаги дискуссия вақтида делегацияларнинг ғоят кўпчилиги Совет Иттифоқи томонидан киритилган тузатишни қўллаб-қувватлаганлиги аён бўлиб қолганидан кейин АҚШ ва Англия вакиллари олдинги гапларидан қайтдилар ва бизнинг делегацияларимиз ҳам мустамлака мамлакатлар ва халқларга мустақиллик бериш тўғрисидаги масалани Бош Ассамблеянинг ялпи мажлисида муҳокама қилиш тарафдоридир, дедилар.

Шундан кейин совет делегациясининг бошлиғи Н. С. Хрушчев жавоб бериш ҳуқуқидан фойдаланиб, сўзга чиқди. **(Ўртоқ Н. С. Хрушчев нутқи газетамизнинг кечаги сонида босилган).**

Непал вакилининг қисқа нутқидан кейин Бош Ассамблея Совет Иттифоқининг мустамлакачилик системасини батамом тугатиш тўғрисидаги декларацияни ялпи мажлисда муҳокама қилиш ҳақидаги таклифи овозга қўйилмай якдиллик билан маъқулланди. Шундай қилиб, Бош комитетнинг мазкур декларацияни Сиёсий комитетда йўқ қилиб юбориш тўғрисида Қўшма Штатлар, Англия, ва Ғарбдаги бошқа давлатлар тазъйиқи билан қабул қилинган тавсияси барбод бўлди.

Филиппин делегати жавоб бериш тариқасида сўзга чиқиб, жумладан, кечаги мажлисда қилган баёнотини «ўз-ўзини ҳимоя қилиш» мулоҳазалари тақозо этганлигини айтди.

Шундан кейин раис Бош Ассамблея галдаги масалага, яъни АҚШнинг Совет Иттифоқига қарши агрессив ҳаракатлари умумий тинчликка хавф туғдираётганлиги ҳақидаги масалага ўтади деб эълон қилади.

Совет делегациясининг бошлиғи Н. С. Хрушчевга сўз берилади. **(Ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг нутқи газетамизнинг кечаги сонида босилган).**

Қўшма Штатлар вакили Уодсворт менинг делегациям «совет шикояти»нинг ялпи мажлисда муҳокама қилинишига қарши овоз беради, деди.

Чехословакия ташқи ишлар министри Америка делегациясининг АҚШнинг СССРга қарши агрессив ҳаракатлари тўғрисидаги масалани Бош Ассамблеяда муҳокама қилмасликка қаратилган найрангларига қақшатғич зарба берди. Бу масала, деди у, икки мамлакат ўртасидаги муносабатларгагина тааллуқлидир, деб ўйлаш хато бўлур эди. Ҳозирги шароитда Америка ҳарбий авиациясининг агрессив ҳаракатлари бутун дунё учун жиддий хавф туғдиради.

НЬЮ-ЙОРК, 14 октябрь. (ТАСС). Бош Ассамблеянинг кеча кундузги мажлиси маҳаллий вақт билан соат 15-25 минутда (Москва вақти билан соат 22-25 минутда) очилди.

Мажлисда АҚШнинг Совет Иттифоқига қарши агрессив ҳаракатлари умумий тинчликка хавф туғдираётганлиги тўғрисидаги моддани Бош Ассамблеянинг муҳокама қилиш тартиби ҳақидаги масалани қараб чиқиш давом этди. Польша ташқи ишлар министри А. Рапацкий биринчи бўлиб сўзга чиқди. Рапацкий бу масала тез ҳал этилиши лозим бўлган жуда муҳим масала бўлганлиги сабабли, Бош Ассамблеянинг ялпи мажлисида кўраб чиқилиши лозим, деб таъкидлади.

Польша вакилининг нутқидан кейин Н. С. Хрушчевга сўз берилди.

Совет делегациясининг бошлиғи Н. С. Хрушчев Америка вакилининг сўзига жавоб қайтариш ҳуқуқидан фойдаланиб, ёрқин нутқ сўзлади.

(Ўртоқ Н. С. Хрушчев нутқи газетамизнинг бугунги сонида эълон қилинмоқда).

Шундан кейин раис Бош комитетнинг тавсиясига совет делегацияси томонидан киритилган тузатишни овозга қўяди. Ўн делегация (Албания, Белоруссия, Болгария, Куба, Чехословакия, Венгрия, Польша, Руминия, Украина, СССР) АҚШнинг Совет Иттифоқига қарши агрессив ҳаракатлари умумий тинчликка хавф туғдираётганлиги тўғрисидаги масалани муҳокама қилиш ҳақидаги совет таклифини ёқлаб овоз берди. 54 делегация (АҚШ, Англия, Испания, Португалия ва бошқалар) бу тузатишга қарши овоз берди. 33 делегация (Австрия, Бирма, Эфиофия, Финляндия, Индонезия, Мали, Нигерия ва бошқалар) овоз бериш вақтида бетараф қолди.

Ассамблея Бош комитетнинг ана шу масалани биринчи комитетда муҳокама қилишни таклиф этган тавсиясини овозга қўймай қабул қилади.

Шундан кейин умумий сиёсий дискуссия яна бошланди.

Лаос вакили Суванласи ўз мамлакати бетарафлик сиёсатига амал қилаётганлигини айтди. У Бош Ассамблеяни давлатлар ўртасидаги муносабатларда бўлган шубҳа-гумонларга барҳам беришга чақирди.

Камерун ташқи ишлар министри Ш. Окала ўз нутқида ўз мамлакатидаги ички сиёсий аҳволга кўпроқ тўхталиб ўтди. Окала халқаро проблемаларга тўхталиб айтдики, Бош Ассамблея делегатлари Жазоирдаги урушга кўп эътибор бериб, «дарахт орқасидаги ўрмонни кўрмаётирлар». Унинг айтишича, Жазоир тўғрисида гапирмай, «умуман жафо чекаётган инсоният» тўғрисида гапириш керак.

Ш. Окала Бирлашган Миллатлар Ташкилоти аъзоларини Африкадаги ёш давлатларга иқтисодий ёрдам беришга чақирди.

Мажлиснинг охирида жавоб бериш тариқасида Куба вакили Бисбе сўзга чиқди. У, умумий сиёсий дискуссия давомида Гватемала делегатининг Куба Республикаси ва унинг ҳукумати шаънига айтган туҳмат гапларини фош қилди.

Телевизор экранида

16 ОКТЯБРДА

12. 00. «Физкультура билан шуғулланинг».
12.20. Инглиз тилидан ўзбек тилида олтинчи дарс.
12.50. Мактабгача ёшдаги болалар учун эшиттириш. Тошкент шаҳар, Октябрь районидаги 11-болалар уйида тарбияланувчиларнинг чиқиши.
13.10. Саргузаштли-фантастик фильм — «Икки океан сири» (иккинчи серияси).
14.20. Катталар учун мультипликацион фильм — «Ичмайдиган чумчуқ».
18.30. Сўнгги ахборот.
19.00 Чет эл кинохроникаси.
19.10. Ҳужжатли фильм — «Мустақил Гвинея».
19.50. Бадиий фильм — «Кўза кўтарган қиз».
21.10. Пахта далаларида ишлаётган шаҳарлик илғор теримчилар учун эшиттириш ва концерт.

17 ОКТЯБРДА

19.00 Ўқувчилар учун «Тунц балиғи овлаш учун экваторга» деган ҳужжатли фильм.
19.25. «Пахтазор қўшиқлари».
19.40. Рус тилида врач суҳбати.
19.50. Сўнгги ахборот.
20.10. Ҳужжатли фильм — «Халқ айблайди».
20.30. «Кичик ҳикоялар» циклидан рус тилида «Одам туғилди» деган адабий эшиттириш.
20.55. Киножурнал.
21.05. Бадиий фильм — «Юртдан узоқда» (ўзбек тилида).

Тошкент янгиликлари

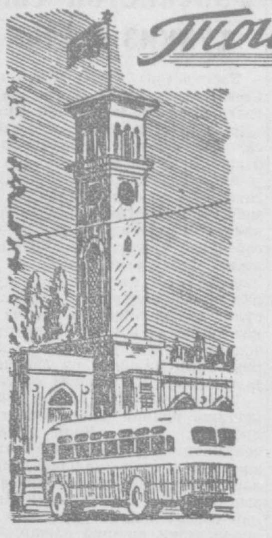

ЎЗБЕКИСТОН ПОЙТАХТИ БЎЙЛАБ ЭКСКУРСИЯ МАРШРУТЛАРИ

Тошкентга ҳар йили бошқа республикалардан минглarча туристлар, юзларча чет эл делегациялари келиб туради. Меҳмонларни қадимий шаҳарнинг ўтмиши билан, унинг архитектура бойлиги билан, социалистик индустрияси ва равнақ топаётган Ўзбекистон пойтахтининг ҳозирги ҳаёти билан қандай қилиб яхшироқ ва тўлароқ таништириш мумкин? Бу масала Касаба союзлари республика советининг президиумида яқинда муҳокама қилинди.

«Тошкентнинг революцион жойлари бўйича», «Шаҳарнинг ўтмиши ва ҳозирги ҳаёти» деган экскурсия маршрутлари тасдиқланди. Ўзбекистон пойтахти бўйлаб обзор экскурсиялар белгиланди. Эндиликда туристлар шаҳарнинг илмий текшириш институтлари ва маданий-оқартув муассасалари билан яхши таниша оладилар.

Республика турист-экскурсия бошқармаси 20 га яқин штатсиз гид (чет тилларни биладиган экскурсовод) тайёрлайди. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг тарих музейи билан биргаликда махсус кўрсаткичлар ҳам нашр этилади. (ЎзТАГ).

ЯРИМ ФАБРИКАТЛАР МАГАЗИНИ

Октябрь ошхоналар трестига қарашли 1-чайная ҳузурида озиқ-овқат ярим фабрикатлари магазини очилди. Магазин учун чайная пазандалари маҳсулот тайёрлаб бермоқдалар.

Бу ерда бефстроганов, антрикот, манти, кабоб, шницель ва бошқа шунга ўхшаш 15 хилдан ортиқ таомнинг ярим фабрикат масаллиқлари сотилмоқда. Харидорлар, айниқса аёллар бу маҳсулотларни мамнун бўлиб харид қилишяпти.

Чайная ярим фабрикатлар тайёрлаш учун алоҳида иккита хона ажратган. Ўртоқ Қ. Ҳакимов бошлиқ пазандалар группаси магазинни зарур миқдорда ярим фабрикатлар билан таъминлаб турибди. Яқин кунларда бу ерга лағмон хамири тайёрлайдиган аппарат келтирилади. Ана шунда магазиндан лағмон учун тайёр хамирни ҳам сотиб оласиз.

ЛЕНИНГРАДДА ҒАЛАБА

«Пахтакор» футболчилари мамлакат чемпионатининг навбатдаги учрашувини 14 октябрда Ленинградда ўтказдилар. Улар маҳаллий «Зенит» командаси билан ўйнаб 3:2 ҳисоби билан катта ғалаба қозондилар. Энди пахтакорчилар 8 очко билан турнир жадвалидаги аҳволни анча яхшилаб олдилар.

Хоҳлаганингизни танлаб оласиз

Пойтахтимизнинг Октябрь колхоз бозоридаги 19-магазинида ип газламалар виставкаси очилди. Виставкага Тошкент тўқимачилик комбинатида тайёрланган 120 хилдан ортиқ газлама турлари қўйилган. Рангба-ранг гуллари товланиб турган чит, майя, сатин, фолпартин ва бошқа газлама хиллари харидорларни ўзига жалб қилмоқда.

Виставкада аҳоли талабини ўрганиш мақсадида Тошкент тўқимачилик комбинати ва «Таштекстильобувторг» вакиллари ҳам иштирок этмоқда. Бу ерда виставкага қўйилган материаллардан харидорларга ҳам сотиляпти. Сотувчилардан В. Жалилов, Ш. Алимова ва К. Забуров ўртоқлар харидорларга яхши маданий хизмат кўрсатмоқдалар. Бу ерда ҳар куни 10 минг метрдан ортиқ газлама сотилаётир.

Харидорлар ўзларига ёққан чиройли газламалар ҳақида таклиф дафтарига

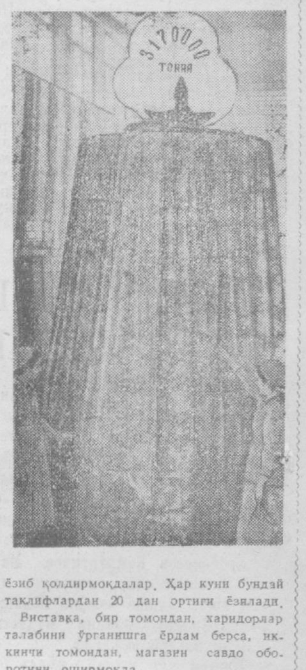

ёзиб қолдирмоқдалар. Ҳар куни бундай таклифлардан 20 дан ортиғи ёзилади.

Виставка, бир томондан, харидорлар талабини ўрганишга ёрдам берса, иккинчи томондан, магазин савдо оборотини оширмоқда.

288 ОИЛА ЯНГИ УЙЛАРГА КЎЧИБ КИРДИ

Пойтахтимизнинг гўзал шаҳарчаси — Чилонзор массивида кетма-кет ҳашаматли уй-жой бинолари қад кўтариб, фойдаланишга топширилмоқда. Яқиндагина бу ерда 6 та кўп квартирали бино тугал битказилди. Бу уй-жой биноларига 288 оила кўчиб кирди. Ўша кунлари Чилонзор массивига борган кишилар ана шу янги уйларга кўчиб кирган оила аъзолари чексиз қувончининг гувоҳи бўлдилар.

Ҳар бир оила учун мўлжалланган квартира 1 — 3 хонадан иборат бўлиб, алоҳида ошхона, ванна хонаси, санитария узели ва бошқа қулайликларга эга. Ҳозир ишчи ва хизматчиларнинг оилалари янги уйларда яхши маданий ҳаёт кечирмоқдалар.

Ота-оналарга маслаҳатлар

Ўзбекистон ССР Ўрта ва олий мактаб давлат нашриёти Т. И. Масленниковскийнинг «Болаларни бахтсиз ҳодисалардан қандай сақлаш керак» номли китобчасини босиб чиқарди. Бу китобчада болаларни оилада қандай тарбиялашдан тортиб, айрим кўнгилсиз ҳодисалар рўй берганда дастлабки кўриладиган чоралар ҳақида ота-оналарга қимматли маслаҳатлар берилган. Шунингдек китобчада тарбия темасига оид расмлар ҳам бор.

Бу китобча ҳар бир ота-она учун фарзанд тарбиясида яхши кўмакчи бўлади.

«МУШТУМ»НИНГ ЯНГИ СОНИ

Ҳажвий журнал «Муштум»нинг янги 19-сони босмадан чиқди. Унинг муқовасида машина билан пахта териш тўғрисида шовқун-сурон кўтарадиган, лекин амалда машинани четга суриб қўяётган айрим колхоз ва совхоз раҳбарларини танқид қилувчи карикатура берилган.

Бу сонда босилган О. Қўчқорбеков, С. Бекназаровнинг «Ҳеч ким билмасин», М. Солиевнинг «Кунда-шунда», Р. Мурод ва И. Абдулланинг «Ревизор келармиш», А. Пўлат ва М. Аббоснинг «Ҳаромхўрлар» каби материалларини қизиқиб ўқийсиз. В. Акбаровнинг «Энг ичида», М. Васфийнинг «Қуйруқ ва бўри», «Курбақа ва ғоз» сарлавҳали сатирик ва юмористик шеърларида айрим кишилар онгида учрайдиган нуқсонлар ҳажв қилинган.

Журнал кўп кулгили карикатура ва эпиграммалар билан қизиқарли қилиб чиқарилган.

ЙЎҚОЛСИН ТЕКИНХЎР!

Яқинда Орджоникидзе районидаги Сталин номли колхоз клубида кечки пайт одатдан ташқари йиғилиш ўтказилди. Йиғилишда район партия ва совет ташкилотларининг вакиллари, колхоз аъзолари ва кенг жамоатчилик иштирок этди. Текинхўрларга қарши кураш шиори остида ўтган бу йиғилишда район халқ судьяси ўртоқ П. Асомиддинов «Социализм принципи: ишламаган тишламайди» деган темада доклад қилди. Доклaддан сўнг қизғин музокаралар бўлди.

Сўзга чиққан жамоатчилик вакиллари, оддий колхозчилар қишлоқ ҳаётидан ёрқин мисоллар келтириб, ишламай кун кечираётган айрим текинхўрларни қаттиқ қораладилар. Масалан, Қувонтаб Брежанов кўп вақтлардан бери ишламай келади. Гулзода Ўтирбоева колхоз ишига камдан-кам қатнашади. Ниёз Каленов ва унинг 10-синфни битирган ўғли Раимбек ҳеч қаерда ишламайди. Бироқ уларнинг ҳаммаси колхоз территориясида яшайди.

Омонгелди Раисов колхоз территориясида истиқомат қилади-ю, лекин коллектив ишига сира фойда келтирмайди.

Бутун жамоатчилик колхозга фойда келтирмаётган, жамоат ишида қатнашмаётган бу текинхўрларни қаттиқ қоралади.

М. ЗАРИПОВ.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТОШКЕНТНИНГ ТАМОША ЗАЛЛАРИДА

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 16/X да кундуз **Севилья сартароши**, кечқурун **Жизель**, 18/ X да **Чио-Чио-Сан**.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 16/X да **Бой ила хизматчи**, 18/X да **Тоға жиянлар**.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 16/X кундуз соат 1 яримда мактаб музика абонементи бўйича 4, 5, 6-синфлар учун ўзбек тилида: **«Музика билан биринчи танишув»** деган темада **суҳбатли концерт**.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Катта цирк тамошалари**. Қизиқчи артистлардан ака-ука **Ширманлар** қатнашади. Бугун 3 марта тамоша кўрсатилади (кундуз соат 1, 4 ва кеч 8 да).

Таманго — қишки «ВАТАН» (кеч соат 6, 8 ва 10 да), «ФЕСТИВАЛЬ» (кеч 8 ва 10 да).

Оддий воқеа — қишки НАВОИЙ номли (кундуз соат 3-20 ва кеч 8-40 минутда), «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун), қишки «ВАТАН» (эрталаб соат 10-20 минут, кундуз 12, 2 ва 4 да), «ИСКРА» (кеч 5 дан), ёзги «ВАТАН» (кеч 7-40 минут ва 9 яримда), ёзги НАВОИЙ номли (кеч 7 да), ТЕЛЬМАН номли (кеч 7-40 минутда), СТЕПАН РАЗИН номли (кеч 9 яримда).

Қочқин қиссаси — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), ПУШКИН номли (кеч 7 яримда).

Синдбоднинг еттинчи саёҳати — қишки НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун), ёзги НАВОИЙ номли (кеч соат 8-40 минутда).

Ёмғирда ҳам, офтобда ҳам — «МИР», «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун), «ИСКРА» (кеч 5 гача), ПУШКИН номли (кеч 9 яримда), «УДАРНИК» (кеч 7-40 минутда), КАФАНОВ номли (кеч 7 ярим ва 9 яримда).

Рапсодия — «СПУТНИК» (кундуз соат 12, 2, кеч 6 ва 8 да).

Униси бўлмаса, буниси — СТЕПАН РАЗИН номли (кеч соат 7-40 минутда), ТЕЛЬМАН номли (кеч 9 яримда).

Махсус топшириқ билан — «ПОБЕДА» (кеч соат 7-40 минут ва 9 яримда).

Кинофильмлар прокати Узбекистон конторасн
КИНОТЕАТРЛАР ЭКРАНИГА
Хавфли зона
НОМЛИ ЯНГИ КИНОПОВЕСТЬ ЧИҚАРАДИ.

Сценарий авторлари — **Л. Дутомбэ, Я. Вайци.**
Режиссёр — **Я. Вайци.**
Оператор — **Г. Гауптман.**
Ролларда:
А. Бюргер, В. Шраде, Г. Бинерт, Г. Эмонс, В. Кох-Хооге, К. Монденлар қатнашади.
Фильмни Германия Демократик Республикасининг «Дефа» киностудияси 1959 йилда ишлаган, М. Горький номли киностудияда рус тилига таржима (дубляж) қилинган.

Омонат кассаларга ютуқли омонатлар қўйинг!

ютуқли омонатлар
36-ЮТУҚЛАР ТИРАЖИНИНГ расмий жадвали

Бу тираж 1960 йил 8 октябрда Тошкент шаҳрида бўлиб ўтди.

Тошкент шаҳрининг ҳамма омонат кассаларидаги ютуқли омонат счётларининг қуйидаги номерларига ютуқлар чиқди:

Счёт номерлари	Ютуқ миқдори (омонатнинг ўртача суммасига % билан)	Счёт номерлари	Ютуқ миқдори (омонатнинг ўртача суммасига % билан)	Счёт номерлари	Ютуқ миқдори (омонатнинг ўртача суммасига % билан)
026	100	395	25	754	25
070	25	437	25	788	25
097	25	459	200	832	25
141	25	514	50	857	25
175	25	523	25	885	25
215	25	581	25	929	25
249	25	631	25	983	50
282	100	672	25		
327	25	702	25		

Счётларининг сони 1000 дан ошган омонат кассаларида биринчи мингда қайси номерлар ютган бўлса, қолган мингларда ҳам шу номерлар ютгандир, яъни счёт №№ А-1026, А-2026, А-3026 ва ҳоказо, А-1514, А-2514, А-3514 ва ҳоказо.

Тираж комиссиясининг раиси — Меҳнаткашлар депутатлари Ленин район Советининг раиси
Н. П. ПИСКОРСКАЯ.
Комиссиянинг масъул секретари
Р. РАЗЗОҚОВА.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («Ташкентская правда») — орган Ташкентского обкома и горкома Коммунистической партии Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Редакциямизнинг АДРЕСИ:
Тошкент, «Правда Востока» кўчаси. 26 РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140, Пропаганда бўлими — 34808, 136. Совет қурилиши бўлими — 136. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040. 135. Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040, 135. Саноат ва транспорт бўлими, Маданият бўлими — 34048, 132. Хатлар бўлими — 34048, 156. Маҳаллий ахборот. бўлими — 29040, 50. Секретариат — 34808, 115, Эълонлар бўлими — 28142.

Р. 08248. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. А. 1895.